2619

УЦДК-ЦПУЄ
Відділ Інформації

До історії української еміграційної преси
1945-1948

Франкфурт

З м і с т

I.Передмова.....ст.4

2.Сем.Старів: До історії еміграційної преси..... 5

3.Постанова I-ої пресової конференції II

4.Резолюції Управи ЦПУЕ з I9-20.вересня I946..... I3

5.Сем.Старів: Стан української преси та її найближчі завдання..... I4

6.Комунікат і пресове замирення I8

7.Сем.Старів: Про що розходиться ?..... 2I

8.Ю.Стефаник: Стан преси і її найближчі завдання..... 27

9.Резолюції У-ої пресової конференції..... 29

I0.Лист до ліценціянта часопису "Наше життя"..... 3I

II.В.Маруняк: Основні положення про Відділ Інформації в системі ЦПУЕ 38

I2.Лист до Головної Управи СУМ-у та НДОУМ-у..... 39

I3.Сем.Старів: Як же бути ?..... 40

I4.В.Маруняк: Доповнення до доповіді референта преси В.І..44

I5. Ухвали IX-ої пресової конференції 46

I6.Стан української періодики в Німеччині та Австрії в рр.I945-I948 48

Таб.I.Зліквідовані українські періодики,що виходили в американській зоні Німеччини в рр.I945-48 48

Таб.2.Періодики,що виходять в американській зоні Німеччини по березні I948 року....52

Таб.3. Перегляд укр.періодиків британської зони Німеччини в рр.I945-I948..... 53

Таб.4. Стан української періодики в Австрії в рр.I945-I948 ..... 53.

П е р е д м о в а.

З метою зберегти для майбутнього історика української еміґрації матеріяли, що освїтлюють життя і діяльність сучасної української еміґрації в Німеччині, Відділ Ін - формації ЦПУЕ приступає до видання їх окремими замітками у обмеженій кількості примірників.

Перший зшиток містить матеріяли з ділянки преси і журналістичного життя. В основному ці матеріяли торкаються діяльности Відділу Інформації ЦПУЕ за час від заснування його / листопад 1945 року / до квітня 1948 року. Основу їх творять доповіді реферата преси Відділу Інформації ЦПУЕ, ред. С.Старова на пресових конференціях та резолюції з"їздів ЦПУЕ, пресових конференцій і нарад. Для характеристики цілости пресового і журналістичного життя додано декілька листів Відділу Інформації ЦПУЕ.

Відділ Інформації ЦПУЕ.

Франкфурт н/М
червень 1948.

Семен Старів.

До історії Еміграційної преси.
/з доповіді на І пресовій конференції/

Незабутніми ще стоять перед нами останні дні війни. Тоді, коли німецький Райх відживав останні дні свого існування, сотні тисяч українців знаходились в поході: організовано і по одинці вони прямували зі сходу на захід, далі від большевицької диктатури. Одинаки, родини і навіть цілі села покидали Батьківщину і йшли в далеку й незнану чужину...

Прийшов кінець війни. На території Німеччини опинились сотні тисяч українців. Всякий зв"язок, як транспортний та і поштовий, внутрішній і зовнішній був спаралізований. Ні одного українського часопису; ходної унапрямлюючої чи координуючої установи. До того ще й невияснене правне положення. Для нової окупаційної влади українці "не існували". Ми були ведені в рубрику поляків, росіян чи інших.

Це був тяжкий час. Не повертаючись на Батьківщину українська еміграція демонструвала перед цілим світом живучий протест проти большевицької диктатури й національного гніту.

Наша політично-національна еміграція дала клятву краще помирати на чужині ніж жити у рабській неволі під большевистським нагаєм. Але їх не залишали в спокої. Вони стали обєктом справжнього полювання советських репатріяційних комісій, що зі зброєю в руках провадили свою чорну роботу. В таких умовах велика частина українського громадянства змушена була ховатись в глухих закутках чужого краю.

І ось, в цю темряву нашого щоденного життя проникли перші проміння, що чим далі все посилювались і перетворились на яскраве світло. Це були наші перші часописи. Все більше і більше з"являлось їх з тої чи іншої сторони, проникаючи навіть в найглухіші закутки нашої скитальщини. Мабуть кожний з нас хватав їх тремтячими руками і з хвилюванням перечитував до останньої літери. А прочитавши, мабуть, вперше усміхнувся і полегшено зітхнув, бо з ними повернулась до нас наша надія.

" ... Нас українців у м. Н. живе всього троє - пишуть до редакції одного часопису. Цілком відірвані від світу, від свого народу. Минула осінь, зима, та ще й до цього часу часу ми дуже боялися примусової репатріяції. Тим то у нас складалась думка, що, мабуть, у Німеччині немає нікого з наших втікачів. Думали що , мабуть, тільки ми такі щасливі, що живемо, а всі інші загинули. І от 30-го червня ц.р. зовсім несподівано до наших рук потрапило число газети "Українські вісті", а разом ще й примірник української фото-газети " На чужині". Чи можете уявити собі нашу радість, коли ми довідалися, що наші побратими не тільки живуть, а й видають газети рідною мовою. З великою жадобою ми читали останні новини своєю рідною мовою...", а прочитавши "... ожили, підбадьорились і укріпили собі дух та надію, що Україна ще не вмерла, що вона, Україна наша, живе не тільки там на Сході, а й т т на терені Німеччини"...

Поява українських еміграційних часописів, отже, викликала загальне моральне піднесення у наших скитальців. Це й зобов"язує нас до правдивого признання заслуг їх організаторам, редакторам і співробітникам. Вони це заслужили. Не дивлячись на великі труднощі: відсутність поліграфічної бази, паперу та інших матеріяльних засобів, а також перешкоди цензурного характеру, непевність в завтрішньому дні чи, навіть, в ближчих хвилинах, ці люди буквально на колінках робили свої часописи. Вони самі жертвували своїм спокоєм, матеріяльними благами, ризикували попасти в прикру ситуацію, але все ж випускали в світ друковане українське слово.

В хронологічному порядку ми назвемо наші перші часописи, які стали сьогодні друкованими загально признаними орґанами української еміґраційної преси на терені Німеччини. Ці часописи виходять кількатисячним тиражем.

Серед них перше місце займає - "Наше Життя" /Авґсбурґ/, що 5-го вересня б.р. відсвятковало свій одноріччий ювілей. За рік свого існування, отже від 5-го вересня 1945 року, цей часопис уже нараховує 93 числа. Напо - леглева робота його орґанізатора і першого редактора - Павла Котовича і його ближчих співробітників забезпечила часописові розповсюдження серед читачів. Він став широкознаним серед українських скитальців далеко поза таборами і в інших окупаційних зонах.

Друге місце в хронологічному порядку займає часопис "Час", перше число якого вийшло друковане циклостилем 1-го жовтня 1945 року в м.Фюрт. Видавець мгр.Р. Ільницький, редактор М. Колянківський. Не дивлячись на те, що "Час" виходить фотографічним способом, він зайняв одне з перших місць в нашій еміґраційній пресі. Особливо відзначив я він багатими радісними вістками, які нагають йому живучости і, таким чином, забезпечували йому популярність серед наших читачів. "Час" містить багато перекладів цінних статей з чужинецьких часописів, що також належить до його заслуг.

Перше число часопису "Українські вісті" і Н.Ульм, появилось 28-го листопаду 1945 року, циклостилевим друком, як і більшість часописів, часопис "У.В." появився у формі журналу і мав чисто таборовий характер. Та поступово, навколо нього скупчилась частина письменницьких, журналістичних сил, що підносило часопис на вищий рівень. З числа 12/19 /4.4.46р./ він перейшов на нормальний друк і з цього часу переростає форму таборового часопису та завойовує собі повагу й признання. Основником і першим редактором є К. Дацько.

Тижневик "Неділя" заслужено заняв одне з почесних місць в українській еміґраційній пресі. Завдяки послідовній роботі його видавця і редактора - Г. Котоповича та його ближчих співробітників часопис "Неділя" сьогодні став широкознаний, ні один з інших наших часописів так скоро не реагував на події чи на різні актуальні теми, як "Неділя" і, мабуть, тому він став знаний, як сенсаційний часопис. Перше його число вийшло 23.12 - 1945 року у Швайнфурті, а від 23 числа виходить в Ашаффенбурзі.

Майже одночасно зі згаданими українськими часописами в американській зоні, почав виходити теж одинокий на всю англійську зону часопис "Дуна". Виходить він в Гайденау. Перше число вийшло 2.3.46 року. Редагує його п. Д а в и д е н к о.

Перераховуючи наші часописи в хронологічному порядку, я навмисно випустив часопис " С л о в о ". Цей часопис більше не виходить, але, враховуючи його заслугу, ми все ж таки хотіли б відмітити його, як один із серйозніших громадських часописів свого часу. Заслуга в популярності "Слова" / Регенсбург/ належить його організаторові і першому редакторові п.С.Довгалю. Бо це ж він, маючи довголітній досвід редакторської роботи, за порівняно короткий час поставив свою газету на поважному журналістичному рівні. Часопис "Слово" був провідником і захисником ідей демократичної вільної преси. Можна було сподіватись, що він стане загально-громадським провідним органом, але склалось так, що, в наслідок непорозумінь, які виникли між таборовою радою і редакцією, часопис "Слово" перестав виходити. Перше його число вийшло I.II.45 р. , останнє - I6/24 число вийшло 2I.IV.46.

Окремо хочу сказати про часописи " Українське Слово" і "Українська Трибуна". Ці два останні часописи являються ще молодими й не встигли зайняти відповідного місця в українській еміграційній пресі. Перший номер "У.С." вийшов 30 червня б.р. в місті Регенсбурзі за головною редакцією п. Ю. Т а р н о в и ч а .

"Українську Трибуну" видає В. Пасічник, а редагує З.Пеленський. Хоч цей часопис ще молодий / перше число появилося в м. Мюнхені II.8 ц.р./, він вже тепер заслуговує на повагу - живучість тематики, добре технічне оформлення, гарна мова притягають увагу читача і забезпечують йому популярність в майбутньому.

I I.

Приємно констатувати, що в е в перші місяці окупаційної влади в українських таборах та й поза ними появились різні періодичні видання. Пізніше кількість їх зросла, як гриби після дощу. Це були різні бюлетені, інформації, часописи, окремі однодньовки, брошури і т.п. Організаторами і виявцями були партійні організації, професійні спілки, окремі таборові ради і приватні особи. Більшість їх виходила в американській зоні бо загальні видавничі умовини значно легші в американській зоні за інші зони.

На кінець I945 року таких видань нараховувалось понад 50. З бігом часу з різних причин багато з них припинили своє існування, але зріст не припинявся. Уже на початку I946 року їх кількість значно зросла, а до кінця травня б.р. підвищилась, згідно відомостей українського музею-архіву в Аугсбурзі, до 87 різних назв. Сюди входять як загальні інформаційні бюлетені, так і різного напрямку періодики, як партійно-політичні, релігійні, пластові, дитячі, загально-літературні, студентські, жіночі, мистецькі, органи селян-емігрантів, політв"язнів і т.д., а також

академічні та просто таборові видання. З часом ці видання вишліфовувались і набирали серйознішого і вирівняного змісту. Серед всіх інших / про політичні не говориться/, особливо виділяється релігійно-суспільний тижневик - "Х р и с т и я н с ь к и й Ш т я х " / Карльсфельд - Міттенвальд/ Його редактор І.Німчук зі своїми співробітниками добився того, що цей тижневик став повазним органом багатьох читачів української громадськости. Можна сподіватися, що тижневик "Хр.Ш.", перейшовши на нормальний друк / до цього часу витається циклостилем/, стане провідним органом суспільно-громадської і релігійної думки.

Заслуговує на увагу і оцінку також і Тижневий Бюлетень демократичної думки " На Чужині",що виходить в Ґільсбібурзі. "На Чужині", притримуючись демократичного принципу, сміливо підходить до розв"язки актуальних суспільно-політичних питань, враховуючи великий досвід демократичного світу. Можна сподіватися, що тижневик не розміняється на дрібну партійну гризню і стане солідним органом демократичної думки.

Особливу увагу звертає на себе дитячий журнал - П л а с т у н . На високу оцінку він заслуговує своїм гарним оформленням, також і своїм змістом: містить пристутні для дітей історичні матеріяли з історії нашої Батьківщини та інших держав. "Пластун" виходить в Ауґсбурзі один раз на місяць, редагує колегія, але головна заслуга належить головному редакторові М.Григорієву./Він же й ілюстратор /.

Крім згаданих періодиків, ми маємо ще багато інших які заслуговують на згадку. Обмежуємось тільки їхньою реґістрацією.

До загальних видань належить: " Н а Ч у ж и н і " /Ауґсбурґ/; "Наше життя" / додаток до однойменного часопису/; "Бюлетень" табору ім.Дисенка в Ганновері; "Мур"- літературно мистецький журнал - Мюнхен; "Рідне Слово" - місячник літератури, мистецтва - Мюнхен; "Нова Е п о х а" /Ауґсбурґ/; " С в і т а н н я " - науково-літературний збірник; " Український Селянин " - орган української спілки селян еміґрантів - /Ауґсбурґ/.

Релігійні: "Х р и с т о с - Н а ш а С и л а" - додаток до Урядового вісника Апостольської Візитатури та Адміністратури гр. кат. церкви в Німеччині; " О р д е н " -орган релігійно- філософської думки; "Церква і життя" - для духовенства і вірних / Есслінген/, " Ц е р к о в н и й В і с н и к " - церковно- громадський орган для духовенства і вірних УАПЦ / Мюнхен/.

Офіційні видання. " Б ю л е т е н ь " Української Вільної Академії Наук - Ауґсбурґ; " В і с н и к " - УЧХ - Мюнхен, " П о л і т в " я з е н ь " - бюлетень ліги українських політв"язнів - Мюнхен; " Літопис У к р а ї н с ь к о г о п о л і т в " я з н я"; " У к р а ї н к а" - орган жіночої організації табору Ганновер; "Б ю л е т е н ь П о п о м о г о в о ї І н ф о р м а ц і й н о ї с л у б и" - Франкфурт.

Гумористичні. "О с а " к у с а є, к о л и м о ч е" " І ж а к ".

Юнацькі і студентські. "В о в ч е н я т а" - Мюнхен, "Н о в а к" - Аугсбург; "М о л о д е Ж и т т я" - Мюнхен; "М е д и ч н и й В і с н и к", С е м і н а р е й н і в і с т і"; "С т у д е н с ь к і в і с т і" - Мюнхен "С т у д е н с ь к а Д у м к а" - Регенсбург, "Ч е р е з т е р н и" - Клюб Молоді - Ганновер та інші. Партійно-політичних видань нараховується понад 19 різних назв.

III.

Декілька критичних зауважень щодо якости наших періодичних видань.

Періодичний орган є поважною зброєю в руках видавців і від правильного та вмілого використання його залежить дуже багато, особливо у наших українських відносинах. На жаль, наші часописи ще не дійшли до того стану, щоб задовольняти всі вимоги. В загальному вони знаходяться ще у порівнянні з часописами дер авним народів на нижчому рівні. Часто їхня спроба розв"язати те чи інше ідеологичне, політичне чи національне питання приносить більш шкоди як користи.

Декілька прикладів.

Редакція "Неділі" провадить активну боротьбу проти нарушення суспільного порядку. Вона сміливо бореться за громадську дисципліну. Добре. Хвала і дяка. Але на сторінках "Неділі" зустрілись Добро і Зло. Зустрілись вони якраз в статті "К у п ц і ч и С п е к у л я н т и /число 27,28. 3.7.46р./. Прочитавши заголовок, здавалось, що шановні автор і редакція повідомлять про випадок спекуляції і, роблячи певний висновок, закличуть до боротьби проти неї, як нездорового суспільного явища, і цим закінчать всю справу. Та ж бо ні. Справа зайшла так далеко, що обвинувачують чуть не всіх студентів, замішують інтеліген-цію і навіть, "громадсько-політичних діячів", як пише автор. А в кінці кінців створюється таке враження, що всі і вся - простолюд і інтеліґенція включились в спекуляцію. Мораль: українська еміґрація - спекулянти / паскарі/, що в дійсності є неправдою. От е, замість того, щоб викрити конкретно виновного і закликати до порядку або, навіть, вимагати по заслузі кари, "Неділя" розвела це майже до загально-національних розмірів.

Часопис "Українське Слово" - стаття "У р і ч н и ц ю в е л и к и х в т р а т", підзаголовок: "Дві історичні могили на реґенсбурзькій землі". Тільки з маленької замітки без наголовка ми дізнаємося, що мова йде про могилу Гетьмана Павла Скоропадського. Зразу ж, поруч, вміщується велика стаття: "Над могилою сл.п. Д-ра Степана Шухевича". Ця стаття оздоблена трьома фотознимками і оголошенням про збір коштів на побудову пам"ятника Д-ру Степану Шухевичу. Читач дивується й обурюється нетактовною диспропорцією: маленька без заголовку замітка про могилу Голови української Гетьманської Держави 1918 року, затінена великою статтею про людину, яка хоч і має свої заслуги, але не може трактуватися хочби на рівні з головою Держави.

Пошана до наших визначних державних діячів разом з плеканням державницької традиції становлять фундамент національного державницького виховання. Виходячи з цього наші часописи повинні плекати пошану до історичного нашого минулого і не допускати компромітації коли б навіть політична платформа часопису не згодувалась з тою політичною платформою, яку символізує постать покійного Гетьмана Павла Скоропадського.

Головне завдання працівників нашої преси на сучасному етапі зводиться до того, щоб позбутися партійщини в часописах, усунути партійну "гризню", перетворити наші часописи на солідні суспільно-громадські органи, бо тільки такі можуть бути нашим справжнім об"єднуючим і виховавчим чинником.

Наша преса мусить бути вільною. Вона мусить об"єктивно стояти на службі нашого громадянства - цілої української нації.

Наша преса місить стати дійсно носієм нашого національного духу, її обов"язком є стати носієм національної традиції й культури.

Наша преса має гідно репрезентувати українську еміграцію і роз"яснювати світові нашу проблему. Вона має з"ясувати, що на еміграцію нас погнали не дрібні егоістичні інтереси, а жорстока тиранія, проти якої ми боремось; що ми боремось за права людини проти рабства, нарешті мусить з"ясувати, що ми боремось за національне визволення, за самостійність нашої держави.

Пам"ятаючи про це, ми повинні себе показати органічно званими й політично зрілими до державотворчої роботи. Ми мусимо виступати з єдиною політично- національною програмою, бо тільки єдність нашого громадянства в цілому може забезпечити успіх у праці нашої політичної еміграції.

Ге.IX.46р.

П о с т а н о в и

конференції співпрацівників інформаційної та пресової служби, що відбулася I5/I вересня I94C з участю інформаційних та пресових референтів ЦПУЕ та ОПУ, представників об"єднання Українських Письменників "МУР" і Спілки Українських Журналістів "СУЖ" та від поодиноких часописів.

Учасники конференції, заслухавши і обговоривши доповіді про сучасний стан української політичної еміграції, а зокрема про виконану та заплановану працю, ухвалили:

I.

I. Українське друковане слово на еміграції своє важливе завдання в захисті інтересів української еміграції виконає тільки тоді, коли вірно і безпристрасно інформуватиме своїх читачів про українську дійсність, та коли українська спільнота виявляє повне зрозуміння і толеранцію до засад вільної і демократичної преси, хоч би вона відзеркалювала погляди українських громадян іншого ідеологічного спрямування. При чому треба підкреслити, що сьогоднішня преса виходить для інформації цілої еміграції.

2. У випадку, коли б опублікування якихось відомостей могло викликати загострену і зайву полеміку, що не було би на користь загальних інтересів української справи, редакції українських пресових органів повинні порозумітись з ширшим відповідальним журналістичним колективом, яким є "СУЖ", а в дальшій інстанції з видним суспільно-громадським проводом, яким є ЦПУЕ.

3. Кожну спробу самовільного переслідування преси, хто б це не виконував та в якій би формі це не діялось, треба пятнувати як вороже українському громадянству явище.
За притягнення до відповідальности за друкування відомостей шкідливих для української національної справи або для усунення непорозумінь, що виникають у зв"язку з пресою, компетентним може бути одиноко незалежний український Громадський Суд.

4. Реорганізацію преси по дистриктах, оскільки до того дійде, треба перевести на суспільно- громадській основі з найбільшою об"єктивністю, якої вимагає спільна доля українських скитальців.
Для полегшення завдань преси є конче бажаним, щоби українське громадянство, а зокрема його представники виступали в повній згоді об"єднаними силами і спільно поборювали штучно викликувані непорозуміння.

5. Редакції пресових органів повинні звернути увагу не тільки на мову своїх часописів та поліпшення їх якости і змісту, але також при тому дбати про те, щоби навіть у випадку загострених полеміки тон статті був спокійний і толерантний і не вживалося виразів образливого характеру. Треба пам"ятати, що найслабші конкретні факти впливають на читача завжди краще сильніших лайливих слів.
Не узагальнювати негативних вчинків поодиноких осіб, бо цим створюється у читача враження, що це відноситься до цілої еміграції.

6. Для поінформування чужинецької опінії про українську дійсність треба використовувати не тільки чужомовну пресу, але також і різні з"їзди міжнародного характеру.

7. Повести боротьбу проти видавання пресових органів і інших видань людьми, які з журналістикою та літературою не мають нічого спільного, а використовують це зі спекулятивною ціллю для особистого збагачення.

8. Задля сталого зв"язку скликувати співробітників інформаційної і пресової служби на спільні наради, щоби устійнювати та організувати доповіді по всіх областях та таборах, щоб рівнобіжно з роботою преси провадити живу освідомлюючу роботу.

9. Роз"єднання в рядах українських журналістів в сучасну пору являється шкідливим. ЦПУЕ має вияснити всі непорозуміння та ужити всіх заходів до їх усунення.

Р е з о л ю ц і ї

Спіраючися на резолюції І. З"їзду Української Еміграції в справах Преси, Управа ЦПУЕ на своєму засіданні в днях 19/20 вересня 1946 ухвалила такі

П о с т а н о в и :

І. В сучасній ці сності українська демократична преса має завдання всесторонньо інформувати та обслуговувати національно-культурні потреби українських скитальців. З уваги на те вона мусить зберігти свій загально-національний, безпартійний характер і протиставитися всяким намаганням груп робити її своїм знаряддям.

2. Останніми часами виявилися в житті української національної спільноти на еміграції невідрядні і прикрі явища боротьби за опанування пресових органів поодинокими групами, навіть засобами насильства. ЦПУЕ відкидає і осуджує всякі засоби обмежування кольпортажі українського друкованого слова.

3. З уваги на те, що пресові органи своїм засягом і впливом переходять далеко межі поодиноких таборів, всі справи, зв"язані з видаванням, веденням і поширюванням цих органів, підлягають вирішуванню вищих, загально-громадських інстанцій. Тому і право вирішувати спори, зв"язані з видаванням української преси і друкованого слова взагалі, мають вищі органи громадських установ, себ-то ОПУЕ і ЦПУЕ, зглядно в матеріяльних справах суди обох інстанцій, а не таборові органи громадського самоврядування.

4. ЦПУЕ закликає всіх українських журналістів єднатись у своїй єдиній професійній установі "Спілка Українських Журналістів" без огляду на світоглядові різниці поодиноких журналістів, бо уважає всяке роз"єднування в сучасну пору шкідливим явищем не тільки для самих журналістів, але для цілого українського загалу на еміграції.

5. Управа ЦПУЕ знову закликає українських скитальців у Німеччині до спокою та толеранції, взаємного порозуміння, а головно до погамування антагонізмів, штучно викликуваних невідповідальними особами, бо ті антагонізми служать виключно інтересам ворожих нашій нації чинників.

С.СТАРІВ.

Стан української еміграційної преси і її найбли чі завдання .
/ з доповіді на пресовій конференції/.

Преса має бути виховавчим і об"єднуючим чинником громадянства. Від неї залежить у великій мірі єдність і спільність в домаганнях нашої еміграції і нашого народу в цілому. Преса виробляє опінію, вона керує настроями громадянства. І вже тому її працівники несуть велику відповідальність не тільки перед загалом української еміграції, але й перед цілою нацією.

Видавці і головні редактори часописів несуть таку відповідальність в першу чергу. Від них залежить зміст часопису, його політичний напрямок, як також такт і тон. Вони можуть поставити свої часописи на службу нашій загально національній справі, а своїм недоглядом чи громадською безвідповідальністю, вони можуть спричинитися непоправній шкоді для нашої загальної справи.

Слідкуючи за нашою пресою доводиться, на жаль, стверджувати, що наші редакції - видавці та головні редактори ще не знайшли спільної мови в роботі, більше того вони находяться між собою в стані запеклого взаємного поборювання. Ця війна виходить далеко за рямці полеміки, а набирає форми ворожнечі. А наслідки зрозумілі: ворожість і сварка розкладає наше еміграційне суспільство і сіє ворожнечу серед нього і до того ще й компромітує нас - українців, перед світовою опінією і допомогає нашим ворогам боротись проти нас самих.

ЦПУЕ і його Відділ Інформації, скликаючи цю конференцію не збирається диктувати свою волю чи нав"язати свій спосіб ліквідації всіх непоріків в нашій роботі. Він цього не робить і не збирається робити тому, що стоїть на засадах демократії. Проте він, як правомочне представництво нашого громадянства в ділянці пресового життя не відмовляється права бути арбітром у спірних питаннях між українською еміграційною пресою оскільки йдеться про загальні інтереси нашої еміграції. ЦПУЕ несе відповідальність перед громадянством за порядок і в пресовому житті. Тому в імени всього громадянства і в інтересах цього громадянства ЦПУЕ добивається ліквідації всіх непорозумінь, що до цього часу мають місці в пресі, підносить питання про перетворення наших часописів з вузько партійних органів, якими вони були до цього часу, на справжні суспільно-громадські пресові органи.

Підсумки за I946 рік.

Процес формування нашої преси як зовні, так і всередині закінчився десь восени минулого року. Переможцями вийшли 5 часописів: "Наше життя", "Неділя", "Українські Вісті", "Українська Трибуна", "Час".

Цікаво зробити підсумок з діяльности наших часописів за I946 рік в числах.

Назва	Поява перш. числа	Всього чисел I946р.	Кільк. примір. кожн. числа	Осіб на I примірн.	Всього примірн. в I946 році.
Наше Життя	5.9.45	63	4000	50	232.000
Час	2.I0.45	52	7500	27	390.000
Неділя	25.XII.45	52	4000	50	208.000
Укр.Вісті..	I. II.45	48	6000	33	288.000
Укр.Трибуна	II.8.46	24	I6[illegible]	I2	399.000
РАЗОМ:			38I22		I.5I7.000

Якщо взяти до уваги, що кожний часопис видавався один раз на тиждень / Укр.Трибуна два рази на тиждень/, загальний тижневий тираж становить 38.I22. Якщо рахувати, що кількість нашої еміґрації становить 200.000 осіб, один примірник часопису припадає на 6 осіб - таким чином, кожний міг одержати один примірник через півтора місяця - 45 днів.

За рік видано всього I.5I7.000 примірників, що становить 7,5 примірників на кожну особу річно. Коли в I945 році видавались часописи Наше Життя, Неділя і Слово із загальним тиражем I56.000, не вистачало навіть і по одному примірникові на одну особу за рік.

На основі цього можна констатувати, що наші часописи в I946 р. поборовши труднощі зовнішнього і внутрішнього характеру, якто цензурно- політичного і матеріяльно- технічного, оформились у нормальні пресові орґани.

Тепер наші часописи оформились і юридично. Вони мають урядові ліцензії і видаються на рівних правах з іншими,дозволеними окупаційними властями , часописами.

Своїм розміром, технічним оформленням і публіцистичним діяпазоном вони вже є поважними пресовими орґанами, що можуть конкурувати з часописами деяких державних народів.

Недоліки.

Та не дивлючись на ці досягнення, наша преса все ж не задовольняє усіх вимог нашої політичної еміґрації. Своєю полемікою на внутрішньо-політичні теми, що часто є односторонньою і тенденційною, вона спричиняє роз"єднання нашого загального фронту, відтягає головну увагу громадянства від головного завдання. Своїми партійними сварками, що часто набирають неприємного характеру, вони викликають ворожнечу серед нашого громадянства. Наша преса стала ареною партійної боротьби. Вона є занадто партійна.

Наші часописи часто допускають великі помилки, вони часто неправильно висвітлюють ті чи інші події, допускають помилки ідеологічного характеру, вони також не позбавлені і від мовнолітературних "казусів". Часто добра воля редакції через неуміле або тенденційне висвітлення як національно-політичних, так і звичайних питань з нашого щоденного життя, перетворюється в протилежне і приносить тільки шкоду.

Вгиблячись в політичну боротьбу, наші часописи часто скочуються до безпринципної грязні, що інколи набуває особистого характеру. Можна спостерігати також факт, що образа амбіції окремих осіб переноситься на сторінки преси і трактується або в кожному разі намагаються так трактувати, як загально громадська чи загально- національна справа.

Наші часописи ще не стали виховавчими органами нашого громадянства. Намагання окремих часописів з"ясувати читачеві суть демократії не закінчились успіхом, бо, як не дивно, кожний з них розуміє демократію по своєму і по своєму інтерпретує її. Тому і наше громадянство має різні поняття про неї.

Наша преса не досить займалась справою виховання суспільно громадської дисципліни, зокрема здорового розуміння організованого життя, поваги до організацій, що репрезентують загально-громадські чи національні справи.

Наша преса не зуміла з"ясувати перед світом нашу емігрантську трагедію. Вона не досить висвітлила мартерологію української нації взагалі та як наслідок її визвольних змагань.

Згадаю кілька прикладів з двох наших часописів - "Українські Вісті" і "Українська Трибуна". Із змісту цих часописів видно, що вони знаходяться в стані вороже нечі між собою. В них часто публікуються якісь компромітуючі матеріали і разом з цим, якщо говорити про суспільно-громадську справу, гонини обидва, нерідко публікуючи деякі матеріяли, припускаються помилок, наприклад, "Укр. Вісті" в ч.4/62 від 26 січня 1947 року публікують звернення : - Уряду Укр.Народ.Республіки та привітання " ого Ексцеленції Президентові Укр.Народ.Республіки" і. ого Ексцеленції Голові Уряду Укр.Народ.Республіки".

Кабуть кожний українець вітає такі звернення і привітання. Але питаємось, чи приносять ось такі публікації в сьогоднішні час бажану користь? Чи не шкодять такі звернення нашому положенню тут на еміграції в час, коли ми ще не маємо ніяких правних гарантій, якраз в той час, коли ведеться боротьба з нашими ворогами за фізичну оборону нас?- Видавець і редактор, якщо вони стоять стоїть народові, чи в даному випадку еміграції, є своєрідні цензорами. Вони мусять настільки обережно трактувати певні суспільно-громадські справи, щоб деякими публікаціями приносити максимальні користі. Дам тяжко судити, чому уряд оголосив своє звернення, адже коли цим порушується питання суспільно-громадського життя нашої еміграції, зокрема питання про унормування, приведення його до порядку, питання про забезпечання юридичних прав нашій еміграції,- ми змушені твердити, що такі публікації в сьогоднішній час не приносять користі ні Урядові Народньої Республіки, ні еміграції.

Інший приклад тим разом з часопису "Укр.Трибуна" - йдеться про політичну зрілість нашого народу.

Останнього часу під впливом старок на політичні теми е серед нашого громадянства поширюється нічим не обґрунтов не і дуже шкідливе твердження, що наша еміграція,могля , є політично незрілою, що наша нація є нездатньою до самостійного державно- творчого існування і т.д. і т.п. На жаль такі непродумані твердження підхоплюються іншими і швидко розповсюджуються. Робиться ще прикрішим, коли дізнаешься, що таке твердження розповсюджується і нашою пресою. Наприклад, "Укр.Трибуні" під I6 лютого ц.р. автор статті - "Что як розуміє Нітше" - Ол.Бабій переконливістю філософа в першому абзаці пише: " Українці, як і інші політично непривблені народи, з наївною легкістю приймають різні кличі, "ідеологію й філософічні системи, не раз шкідливі, чужі для них". Роз"яснення зайві. За автором виходить, що українці є політично непривбленим народом. Практика життя останніх років довела без подібних "теоретиків", що український народ не так вже політично й непривблений.

З а г а д к о в е .

Подібних прикладів можна було б навести чимало. Але згаданих досить, щоб признати слушність висловлених думок. Завдання нашої конференції полягає в тому, щоб обговорити всі ці недоліки і докорінно перебудувати роботу нашої преси, поставити нашу пресу на службу нашого народу.

Наші часописи мусять бути особівими. Вони мають бути сповнимі своїм матеріялом, багатими новими ідеями і новими думками. Вони мусять бути цікавими. Часопис мусить правдиво, об"єктивно, а не з партійного погляду інформувати наше громадянство.

Преса наша мусить врахов увати вимоги читачів. Український читач надто охочій на пресу, він кидається на г все, що називається друкованим словом, а особливо на те, що було йому неприступним. Преса мусить рахуватись з його вимогами. Вона мусить врахов увати той факт, що велика частина нашого громадянства, в силу відомих нам обставин, була відірвана від цілого світу і отже, була позбавлена можливості слідкувати за розвитком прогресивного людства і брати в ньому участь. Поза його увагою передове людство пішло багато вперед. Воно досягло в еликих успіхів в галузях життя: в науці, культурі, цивілізації і т.п. Зроблено невідомі для нього відкриття, заявилися нові течії філософії, в літературі і образотворчому мистецтві, вироблено нові теорії в історії, економиці, політиці і т.п. і т.п. Наш читач хоче все це знати, а дізнатись тут, на еміграції, він може, в першу чергу, з нашої преси. Преса мусить все це йому з"ясувати.

Ми прагнемо перетворення наших часописів на здорові суспільно громадські органи, але це ще не значить, що ми виступаємо проти політичних публікацій на партійні теми.

Зрісім ні. Навпаки, наші часописи мусять і цим займатись, бо циклостильні парті ні видання, які ми маємо на сьогодні не в стані задоволь нити вимоги громадянства. Ми домагаємось, щоб полеміка на політичні теми набрала витриманих культурних форм, форм вже вироблених в пресі передових країн. Ми домагаємось ліквідації грубих і образливих публікацій.

Наші часописи не позбавлені права критикувати роботу наших суспільно-громадських установ, зокрема ЦПУЕ. Але існують ще й не писані закони, якими керуються й мусять керуватись редактори і редакції в цілому. А саме, ця критика не мусить бути злісною, вона не мусить виховувати недовір'я громадянства до наших установ, ця критика не мусить бути однобічною і тенденційною, вона мусить бути в першу чергу підтримкою і допомогою для наших установ. Вона має бути конструктивною.

Часопис мусить провадити виховну роботу в напрямці здорового підношення політичної і національної свідомості, розуміння наших спільних завдань, любови українця до українця, як брат до брата, любови до національних традицій і до наших заслужених державних провідників.

Видавці і редактори часописів мають у своїх руках ключ до публічної опінії і нашо громадянство вірить, що покладене на них велике громадське довір'я вони виконають з честю.

17.III.47.

К о м у н і к а т
(пресове замирення)

Ліцензіяти і головні редактори української ліцензіованої преси на Конференції, скликаній Відділом Інформації ЦПУЕ дня 17.3. - 7.4.1947 р. у Франкфурті, ухвалили і прийняли до виконання такі постанови: (зауваження: цей комунікат прийнято і стверджено також нарадою, що відбулася 7.4.47)

§ 1. Підкреслюючи, що ЦПУЕ є виявом громадської побудови нашої еміграції, ліцензіована преса зобов"язується до позитивної співпраці з Відділом Інформації цієї установи.

§ 2. Не зрікаючись своєї політичної платформи та права боронити і представляти її перед читачами, ліцензіяти і головні редактори зобов"язуються в політичній діяльності керуватися широко сприйнятими громадськими інтересами, зокрема не нападати у своїх пресових органах на фізичні особи, зберігати толеранцію супроти своїх політичних противників, не містити матеріялів, що могли би послужити ворогам за аргумент проти нас самих, не містити матеріялів, що могли би шкодити загально українській справі та державницько-визвольним змаганням і тримати тон політичної полеміки на високому етичному рівні.

§ 3. Українська преса міститиме матеріяли, що підкреслюватимуть соборність і єдність інтересів українських окитальців без уваги на їх політичні чи релігійні переконання.

§ 4. За виконання цих зобов"язань буде стежити Відділ Інформації ЦПУЕ. [illegible]. На випадок їх порушення Відділ Інформації напише листа із ствердженням такого порушення і перешле його всім ліцензіятам і головним редакторам. За порушення, на яке зверне увагу Відділ Інформації і яке буде одноголосно підтверджене наступною нарадою видавців і головних редакторів, очевидно, за винятком порушників будуть ухвалені відповідні санкції.

§ 5. Зобов"язання вступить в силу з днем 25. березня ц.р.

Конференція 7.4. прийняла таке зауваження:
" Друга конференція ліцензіятів і головних редакторів української ліцензіованої преси ухвалили в додаток до повищого комунікату-дальші постанови внутрішнього характеру, які за підписами ліцензіятів і головних редакторів увійшли до протоколу нарад і які нормують полагоду означених негативних проявів у публіцистичному дінні української преси. Підписані ліцензіяти і головні редактори вирішили допильновувати з усією повагою лояльного виконання постанов."
(Підписали: "Неділя","Наше Життя","Укр.Вісті"," Час", "Укр.Трибуна".)

З резолюцій II-го загального З"їзду Укр.Еміграції в Регенсбурзі в днях 8 - IO. У, I947, у справах преси.

Культурно-освітні справи:

Розділ III.

2.З"їзд вважає за потрібне звернути особливу увагу на справу етичного виховання нашої молоді, в основу якого мають бути покладені християнська мораль та національна єдність українського народу, свідомість відповідальности та толеранції.

6. З"їзд вважає побажаним: а) видавання фахового педагогічного журналу, що обговорював би фахово-педагогічні, методичні та виховні теми і спричинився би до пі неоенпл фахової кваліфікації працівників школи.

Розділ IУ.

I. Другий загальний З"їзд укр.еміграції відзначає особливе значення мистецтва в умовах нашої еміграції як могутнього чинника в зберіганні і творенні вільної української духовости. Стверджуючи значні досягнення нашого мистецтва на еміграції в різних його ділянках, З"їзд закликає новообрану Управу ЦПУЕ приділити дальшому розвиткові мистецтва найбільшу увагу і піклування.

В справах молоді:

6. З"їзд стверджує, що ні одна з організацій молоді не могла добитись ліцензії на журнал для молоді.Наспрадді прихильна постава редакцій "Час-у","Укр.Трибуни", і "Нашого Життя"дозволили видати на своїх сторінках додатки для молоді, але це не може задовольнити потреб нашої молоді. Тому З"їзд взиває компетентні чинники допомогти виклопотати хоч би одну ліцензію на тижневик, який обслуговував би всі виховні організації молоді.

В справах преси та інформації:

I. Український нарід так в минулому, як і в сьогоднішніх еміграційних умовинах виявив великі конструктивні здатности. З"їзд укр.еміграції висловлює бажання, щоб цей факт знайшов більше ніж досі узгляднення на сторінках української еміграційної преси. Зокрема З"їзд бажає, щоб українські журналісти виявили більше конструктивного підходу в трактуванні української проблематики.

2. З"їзд Укр.Еміграці-ї вважає,що стан внутрішнього упорядкування українського життя еміграції має безпосередній вплив на успіх в зовнішньо-інформаційній Службі.Наша преса є поважним чинником інформації зовнішнього світу про українські справи. Тому З"їзд закликає Відділ Інформації і українську пресу докласти всіх зусиль, щоб довести до витворення сприятливої атмосфери для упорядкування українського життя.

3. З"їзд дцінює велике виховне значення преси для громадського вироблення народу і тому вітає ініціятиву Відділу Інформації в напрямі пресового замирення.

4. З"їзд доручає Управі ЦПУЕ провести в ході найближчих 3-ох місяців роботу в напрямі обєднання всіх українських журналістів в одну професійну організацію за спеціяльно виробленим для цього правильником.

5. З"їзд ЦПУЕ стверджує, що ліцензії на укр. пресові органи видані владою, з моральної точки погляду не є і не можуть бути власністю і монополією поодиноких осіб, але власністю українського загалу. У зв"язку з тим II-ий З"їзд Укр.еміграції віддає Управі ЦПУЕ право стояти на сторожі практичного виконування пресового порозуміння, підписаного між ліцензіятами і головними редакторами укр.ліцензіованої преси у Франкфурті, дня 17.березня 1947 і 7.квітня 1947 і старатися його далі розбудувати в дусі дотичних резолюцій II-го З"їзду Укр.Еміграції.

6. З"їзд вважає, що яскраві випадки зламання українського правопорядку в нашому житті - випадки карного характеру можуть стати предметом обговорення на сторінках преси, щойно після того, як Суд ЦПУЕ в приспішеним поступованні видасть комунікат в цій справі.

7. З"їзд вважає за необхідне, щоби один часопис був під контролею ЦПУЕ, як позапартійний орган української національної групи емігрантів та офіціоз громадського центру.

8. З"їзд ЦПУЕ стверджує, що справі інформацій про питання українського життя Відділ Інформації ЦПУЕ має приєв"ячувати особливо пильну увагу. З"їзд доручає Відділові Інформації координувати зовнішню інформацію в загально-українських національних питаннях.

9. II-ий З"їзд Укр.Еміграції доручає Управі ЦПУЕ окликувати щонайменше один раз на два місяці пресові конференції для належного інформування української публичної опінії про діяльність української громадської централі.

Резолюція.

Конференція ліценціятів української преси і представників ЦПУЕ в Авгсбурзі дня 25.травня 1947 одноголосно приняла таку резолюцію:

" На нараді головних редакторів і ліценціятів українських пресових органів американської зони після обговорення проблеми укр.преси було ухвалено, що завдання її полягає на тому, щоб:

1. Правдиво відзеркалювати розвиток українського національно-громадського життя.

2. Сприяти відновленню і зміцненю миру і правопорядку серед українського громадянства.

3. Об"єктивно викривати всякі факти діяльности всяких агентур недемократичного поступування, насильства, нетолеранції з боку безвідповідальних чинників і поодиноких осіб, та поборюгати ці явища діловою критикою згідно з резолюціями II-го З"їзду ЦПУЕ про пресу.

4. Тоном пресової дискусії, темами та інформаціями сприяти пирению конструктивних ідей і піднесенню громадського вироблення та політичної культури українського громадянства.

Сем.Старів.

Про що розходиться ?

(з доповіді У. конференції)

Пресове замирення, підписане учасниками 3-ої конференції видавців і головних редакторів українських ліцензіованих часописів і проголошене спеціяльним комунікатом, що по суті було певним возбог"язанням, є серединим явищем в пресовім житті української еміграції, як також взагалі в історії нашої преси.
Пресове замирення не є продуктом фантазії одної особи, групи людей чи певної установи. Воно не є також і вигадкою чи запозиченим від когось рецептом.. . Воно породжене обставинами й умовинами нашого еміграційного життя; воно диктувалось необхідністю порозуміння пресових органів між собою з метою консолідації сил для досягнення тої мети, заради якої сотні-тисяч українців пішли на еміграцію.
І не дивно, пресове замирення вже незабаром найшло признання серед нашого громадянства, принесло певну радість для всіх тих, хто болів за загально-національну справу:
Наші часописи після підписання пресового замирення значно покращали; вони виразно відійшли від "таборової політики" і всіх дрібних комплікацій, що зв"язані були з нею, а стали на шлях конструктивної роботи. На її сторінках порідшали дрібязкові справи з внутрішнього життя, зменшилась кількість компромітуючих публікацій, а натомість появились солідні ст статті полемічного характеру. Наша преса посоліднішала. Вона стала більше витриманою і культурнішою.
Та на жаль, ще й сьогодні в тому чи іншому часописі, як симптоми ще діючої хвороби, проникають інші шкідливі випади. На деяких з них я й хочу зупинитись.
Конкретно, я хотів би спершу торкнутись питання гасла "Виносіть сміття з хати" - за висловом деяких часописів.

Воно й непристійно було б в офіційних висловах вживати це слово, але все ж таки ми змушені це робити, бо про це вже говорили наші часописи. Коли ми зараз говоримо про це, то маємо на увазі два наші часописи: "Укр.Вісті" і " Наше Життя", які в останній час найбільше заняті вимітанням цього сміття з наших еміграційних скупчень. Підтверджують це хочаб такі статті, як в "У.В." ч.63 - " Геть сміття з хати", та " Н.Ж." ч.34 " Хто винен"? Особливо це виділяється в "У.В." в названій статті.
В чім же справа? В чому саме тут лежить порушення пресового замирення? Чим саме його порушено? Пригадаємо спершу комунікат про пресове замирення. В § 2 Комунікату, крім ін інших пунктів зобов"язання, зачинається: . . . н е м і с т и т и м а т е р і я л і в, щ о м о г л и б и п о с л у ж и т и в о р о г а м з а а р ґ у м е н т п р о т и н а с с а м и х . . ." ітд.
Очевидно цей пункт, та інші дали привід автору згаданої статті а, отже, редактору, прилюдно виявити своє недорозуміння:" . . .н е р о з у м і є м о, - п и ш е ч а с о п и с, - ч о м у н а м р а д я т ь з а б р у д ж у в а т и н а ш у с у с п і л ь н і с т ь т и м с м і т т я м, р а д я ч и н е в и н о с и т и й о г о з х а т и" і тут же засукавши рукави, редакція прийнялась виносити його або прямо вигрібати. Пригадала, що десь в кутку лежить ще передріздв"яне і те вигребла.
На цій конференції перед нами на всю широчінь виринає ще раз це питання. А й справді, що робити?
Вигрібати все сміття, хай інші, наші вороги, думають, що ми такі брудні? Чи може потрібно було б пошукати інших способів, щоб знищити сміття? не показавши іншим? є різні думки. Є за і проти.
: так, треба сміття виносити з хати, але не публікувати окажемо
бруду на сторінках преси. Сміття не мають інші бачити. Не компромітуй своїх, бо скомпромітуєш і себе ! Отож стоїмо на тому, щоб там, де не можна, й тоді, коли не можна, сміття все ж таки не виносити з хати, але виносити тільки так, щоб ніхто його не бачив, або, щоб бачили його тільки ті, що роблять і вимітають його.
Може в згаданих статтях є доля правди, а може і всі подані факти є правдивими. Цього ми не заперечуємо. Наша преса якщо вона має відограти позитивну ролю в нашому організованому суспільно-громадському житті, мусить у відповідній формі поборюгати негативи, але все ж таки вона має - " н е м і с т и т и м а т е р і я л і в, щ о м о г л и б п о с л у ж и т и в о р о г а м з а а р ґ у м е н т п р о т и н а с с а м и х" - було б краще й корисніше, як би такі й подібні їм матеріяли редакція передавала до наших центральних установ, або до Дисциплінарної Комісії, яку спеціяльно для цього створено.
Поруч цього я хотів би зупинитись на питанні, яке носить правда інший характер, але є не менш важливим, якщо враховувати його значення в нашому житті на чужині. Воно

таке має безпосереднє відношення до пресового замирення. Я тут маю на увазі таке питання, як - Н а д д н і п р я н ц і і Г а л и ч а н и" або як привикли називати- Східняки і Західняки".

Будемо правдиві і признаємось, що це питання може бути тяжкою проблемою в нашому суспільно-громадському житті. Воно виступає отже очевидною, не розв"язаною проблемою. Це не секрет. Але напрошується питання, чи потрібно це показувати перед чужинцями? - Маю на увазі чужинців, які зацікавлені в нас, як монолітній нації. Чи потрібно їм показувати наші децентралістичні сили, що можуть свідчити про нашу слабість? Думаю, що ні, що не потрібно цього робити. Чи потрібно виносити ці слабі сторони на осуд публичної опінії, повторюю, на осуд чужої опінії? Ще раз, ні! Ми зробили б цим собі тільки негативну услугу.

Про це питання примушують нас говорити ось тут на цій конференції дві, зга. три статті, що одночасно появилися в " Укр.Трибуні" і " Укр.Віості". В "У.Т." Ч.54 - 14.липня б.р. " Р о с і я н с т в о і м а л о р о с і я н с т в о на с л у ж б і М о с к о в с ь к о г о І м п е р і я л і з м у", Ч.52 - 21.серпня б.р. - " Г а л и ч а н и і Н а д д н і п р я н ц і". Щод перших статтей поважних закидів порушенню пресового замирення не можна зробити. Більше того, згадані статті є оригінальними і актуальними? Авторові вдалося висвітлити наступ російського імперіялізму і зрадницьку ролю малоросійства. Але все таки і тут, на мою думку, не обійшлося без гріхів. Читаючи цю статтю, мимоволі складається думка, що таких російських імперіялістів " малоросів" є тьма тьмуща, що до таких належать чуть не всі українці. Напр., там же говориться, що московщина поневолила Україну політично і економічно, автор статті твердить, що " . . . в с е ц е н е б у л о б м о ж л и в и м, к о л и б н а У к р а ї н і н е і с н у в а л а а ґ е н т у р а м о с к о в с ь к о г о і м п е р і л і з м у, в п о с т а т і р е н е ґ а т с ь к о г о і я н и ч а р с ь к о г о м а л о р о с і й с т в а, р е п р е з е н т о в а н о г о с а м и м и у к р а ї н ц я м и" - Чи не перебільшено? Таке твердження є занадто сміливим. Зупинемось на тому, який ефект зробить таке "бомбове" твердження на чужинців, на тих чужинців, - що хотіли б з нами, як з нацією, співпрацювати, на тих, що хотіли б працювати з нами і вивчають нашу ментальність. Напевно оте " ренегатське і яничарське малоросійство" покажеться їм багаточисельним і дуже сильним. Хіба ж це не дає їм досить підстав нас, українців, обвинувачувати в зрадництві? Хіба цього не вистарчає, щоб нас боятись? Бо про те, що малоросіяни-українці немає сумніву, що " м а л о р о с и" в д і й с н о с т и є к і о т ь в і д к о с т и к р о в в і д к р о в и у к р а ї н с ь к о г о н а р о д у". - Це вже зовсім зайве. Чи не подібне це до того, якби батько, рекомендуючи свою родину, зразу ж пояснив, що бодай половина її є зрадниками і взагалі непорядні люди? Напевно той чужинець - гість не мав би респекту і до родини і до самого батька.

Інший характер має стаття, що появилась в "Укр.Вістях" під назвою " Г а л и ч а н и і Н а д д н і п р я н ц і". Коли вже в згаданій статті "Укр.Трибуни" автор на основі історичних фактів дає глибоку аналізу малоросійства, то автор цієї останньої порушив актуальне, злободенне питання, питання відносин українців -наддніпрянців і українців-галичан.

Але тут виникає оте в і ч н е а л е, а л е я к? Яким способом? Не всякі способи є підходящими, щоб лікувати якусь хворобу; неправильним лікуванням хворобу можна тільки розразити. Отже, як розв"язати цю проблему? Розглянемо способи автора згаданої статті. Уже з першого дотику дізнаємось,що пановному авторові вдалося встановити приблизну діяґнозу. Хвороба виявилась небезпечною, але тут же пановний автор порушує правила лікаря - він голосно розповів всім про цю хворобу, на що не має морального права. Він пише: - " Т о ж у к р а ї н ц і, д і т и о д н о г о н а р о д у, м а ю т ь р і з н і р и с и х а р а к т е р у, у п о д о б а н н ю і з в и ч о к". ПРислужився, називається. Але кому? Ясне. Тим же базарним плітках типу чуднових, що тільки й чекають на подібного роду діяґнози.

Та це ще не все. Автор говорить,що: - "нам (галичанам С.С.) в а ж к о ї х (наддніпрянців - С.С.) р о з у м і т и т и м б і л ь ш е, щ о м и п е р е ч у л е н і н а т о ч ц і н а ш о ї к у л ь т у р н о ї в и щ о с т и і н а ц і о н а л ь н о ї в а р т о с т и. М и с а м і о с о б і с т а в и м о з а в и с о к у ц і н у." Коментар зайвий. Приводиться дивуватися - на основі чого автор твердить, що українці не розуміють один одного. Або, якби насправді так було, то чи має моральне право український громадяним прилюдно про це говорити? І то, де? На чужині, де як ніколи потрібна національна єдність.

І отже напрошується самозрозумілий висновок, що звучить може вже і наївно. Не-має двох України: не-має України і Галичини, є Україна і невіддільна частина України Галичина, не має двох українців, не-має і не мусить бути наддніпрянця і галичанина, - є українець; всі українці - сини одної нації, одної Батьківщини. Між ними не має і не сміє бути різниці. Це мусить бути нашою молитвою.

Такий принцип мусить бути застосований до розв"язання порушеного питання. А преса якраз і покликана до того, щоб скріпляти і розвивати національний дух; це ж її завдання. Це її завдання обєднувати громадянство в одну монолітну національну силу.

Я хотів би зупинитись ще на одному, вже іншого характеру питанні, що теж викликало в останній час різні тлумачення. Маю на увазі полеміку наших часописів з чужинецькими, зокрема з польськими, а це полеміку "Час-у" в питанні польсько-українських взаємин і зокрема в питанні придушення Варшавського Повстання. Як звичайно, поляки обвинувачують українців в тому, що ніби то останні приймали участь у придушенні згаданого повстання.

І що прикрого, часопис " Час" в статті: " Правда про Варшаву" (Час" Ч.30) по суті стверджує, що українці -

" . . . б р а л и у ч а с т ь у з д а в л ю в а н н і В а р ш а в с ь к о г о п о в с т а н н я" - хоч це були мов не регулярні частини, а тільки окремі одиниці, а все ж таки, " с п р а в ж н і у к р а ї н ц і", к о л и й д е т ь с я п р о н а ц і о н а л ь н е п о х о д ж е н н я". я к т в е р д и т ь кілька разів сам автор. Не має сумніву, що така полеміка багато користи не принесе. Та ж яка тут може бути користь! Це ж прямо таки " медвежа прислуга".

Не можна припустити тут іншої помилки, теж до певної міри якідлиної, припустила редакція " Неділі", встрявши в цю полеміку. Воно й добре, що "Неділя" виступила проти вже згаданих тверджень "Часу" в обороні пристижу українців. Мабуть більшість громадянства прихильно вітала появу статті: " Українці і Варшавське повстання" (Ч.88, 31.8.47), що була по суті своєчасною і спробою виправити принущену помилку. Але в цьому числі, на тій же сторінці припускається неменша помилка. Редакція для чогось таки прямо "бухнула" фотографію взяту з козачого журналу " На Козачьєму Посту". Цим ми розсварюємося з нашими спільниками і викликаємо проти себе ненависть; ми цим самим порушуємо елементарні правила співжиття з народами-приятелями, не говорячи вже про збереження гідности української преси. Освідчені й культурні люди далеко обминають тих, що за рахунок інших збивають собі капітал, задовольнлють свою амбіцію, чи таким чином намагаються виробити собі добру опінію. Ми далекі від того, щоб це приписувати " Неділі". Навпаки, ми переконані, що її редакція робила це в добрій волі. Та вийшло протилежне. Вміщення фото викликало велике непорозуміння. Вже хоч би той факт, що централя козачого комітету звернулась до всіх національних комітетів, в тому числі і до ЦПУЕ, як також і до всіх часописів з протестом проти такого поступовання з боку редакції " Неділя", - говорить сам про себе. Це все комплікує наші взаємини з іншими національностями, робить негативний вплив на наше суспільне життя.

Хотів би торкнутись ще одного питання, що також вимагає правильного висвітлення й вироблення певних засад, яких мала б дотримуватися наша преса - питання відношення нашої преси до українських еміграційних установ або ясніше: я к о ю м а є б у т и к р и т и к а н а ш и х у с т а н о в? Така постанова цього питання може показатися наївною в тому саме розумінні, що преса не мусить бути вільною. Встановлити якісь критерії чи окреслювати рямці критики ніхто не має права, не має правам на це і ЦПУЕ чи його Відділ Інформації . . . Про це все не має бути мови. Преса критикує і має критикувати те, що вона вважає за потрібне критикувати. Але все ж нам потрібно було б на цьому питанні зупинитись і обдумати, повторяю л к о ю м а є б у т и ц я к р и т и к а? Наші часописи не позбавлені права критикувати роботу наших суспільно--громадських установ, зокрема ЦПУЕ, але в цьому якраз існують і не писані закони, якими керуються, а якщо ні, то мали б керуватися редактори й редакції в цілому. Ця критика як прийнято лояльною пресою, не має бути злісно ворожою, вона не мусить виховувати недовіря громадянства до наших установ, ця критика не мусить бути односторонньою й тенденційною. Вона мусить бути обєктивною і базуватись на

певних підставах. Критика має бути в першу чергу підтримкою, отже, допомогою для наших установ. Так ставилось це пит[illegible] питання в доповіді референта преси на конференції видавців і головних редакторів, на якій було підписане пресове замирення. Відділ Інформації не змінив своїх поглядів. Так ставить він це питання і зараз. Критика існує не для критики: вона існує не для того, щоб викликати обурення і розчарування в наших установах чи організаціях. Зовсім не для того. Вона покликана для того, щоб викривати негативні сторони і одноразово показувати шляхи до оздоровлення. Критика означає не ліквідацію, а навпаки зміцнення, посилення, об"єднання. Конкретно, в останній час в нашій пресі посилилась критика роботи ЦПУЕ. Про слушність цієї критики ми не будемо говорити. Може вона й потрібна для оздоровлення атмосфери, що створилась в ЦПУЕ і навколо нього. Але для цього потрібна розумна, здорова й об"єктивна критика. Та на даль в дійсності це не так. Візьмімо,нпр. статтю " магічні цифри" - " Комар - Їжак" Ч.9. Ця критична стаття є може й слушною. В правдивість самих фактів ми вдумувались і не ставили собі такого завдання. Нам розходиться про щось інше, про тон цієї критичної статті. Разючи кидається вічі її закінчення, що є по суті "закликом":

" Люди мої добрі, занепроторені, зрозумійте, що ті допоміжні організації допомагають, як зрештою й повинно бути, сліпій бюрократії, а ви ж самі собі давайте якось раду."

Зрозуміло, прочитавши цей "заклик", наш читач по своєму його сприйме. У нього зроджується недовіря до такої установи. Після таких статей у нього зроджуватиметься апатія до організаційного життя взагалі. Вихований на таких статтях, наш [illegible] читач дуватиме якесь " сам собі раду" і не думатиме про загал, про інших. Чи не посилює така стаття дивіз деструктивних елементів: - " спасайся, хто як може!" Чи не виховується в наших людей після таких статтей ось оте почуття - " жити самому як найкраще, а після мене хоч потоп?" Напевно так. Така "критика" не є критикою в повному розумінні цього слова. Це є дешевенька агітка п р о т и, в ім"я, мабуть, самого п р о т и.

І в той же час ми всі свідомі того, що нам потрібна центральна наша установа. Всі мабуть зацікавлені, щоб ЦПУЕ було сильною й монолітною організацією. Всі, мабуть, хотять, щоб ЦПУЕбуло нашою центральною об"єднуючою організацією. Адже нашу національну монолітність ми можемо зберегти тільки тоді, коли будемо об"єднані в одну організацію, признану всіма і обдаровану певним довір"ям всіх. Це, є теж аксіома. І от нам розходиться про те, щоб ця ідея пройняла червоною ниткою усі наші часописи. Якщо ж певний часопис виступає з критикою, то ця критика мала б бути не загальною, а конкретною.Тобто критикою людей, що зробили ту чи іншу вкоду, конкретне,що заслуговують такої критики, а не саму ідею нашої центральної організації.

Подібних прикладів можна б було навести більше. Але вдумавшись у вже наведені, мабуть, в кожного з нас виникне спільне питання, про що тут р о з х о д и т ь с я? До ж, власне кажучи, ми хочемо? Чи означає це напад на пресу?

Переглядаючи все вище сказане, може скластися думка, що ми хочемо нав"язати нашій пресі певні погляди чи поставити її

в рямці її дії. Бо й насправі в нас повторилося тільки одне:
Ні. Не можна ! Непотрібно ! ітд. Так на перший погляд здається, що ми хочемо завести цензуру чи якусь контролю на пресу. Щоб не поглибити недорозуміння ми хочемо це заздалегіть заперечити. Ні, ми проти цензури, ми далеко від того, щоб ставити наші часописи в пізні рямці, чи встановлювати критерії критики. Зрештою на це ми не маємо й права. Ми за свободу нашої преси. Ми боремось проти всяких намагань контролювати пресу. Але, дбаючи за вироблення доброї її опінії і за збереження її національної монолітности, Ми змушені ставити ці всі питання в таку площину, як це видно з наших засад. Ми не диктуємо, ми, як той чинник, що стежить за дотриманням пресового порозуміння, мусимо слідкувати за тим, щоб пресове порозуміння було життєве і виконало це оздоровлюче завдання, яке воно має виконати. Ми домагаємося поставити нашу пресу на службу загально-національній справі і, зокрема, багаточисельній нашій еміграції.
Отже, нам розходиться проте, щоб дати читачеві, українському читачеві, добрякісну й солідну пресу.
Нам розходиться проте, щоб з сторінок наших часописів усунути будьякі компромітуючі нас - українців матеріяли.
Нам розходиться проте, щоб наша преса стала дійсно національно-об"єднуючим чинником.
Зрештою нам розходиться про те, щоб наша преса стала справжнім партівничим нашої традиції і носієм національного духу.
Ми проти " гуляйпільських " тенденцій в нашій пресі. Ми за порядок в пресі. Це є наші засади. Про це нам і розходиться.

Авгсбург, 10.жовтня 1947.

Й. Стефаник.

Стан преси і її найближчі завдання.

Перед двома роками по ще одному визволенні наша внутрішньо-політична табуля була чиста.
Сьогодні ситуація докорінно змінилася. Ми стоїмо в обличчі багатьох лих, про які ми тоді не мали уяви. Ось деякі позиції з рахунку втрат.

1. Закид колябораціонізму чи фашизму,
2. Релігійна нетерпимість;
3. Безпардонні форми внутрішньо-політичної боротьби,
4. Найстрашніша позиція - територіяльні конфлікти між українцями.

На превеликий жаль, треба отвердити, що українська преса і українські журналісти не оповнили своїх завдань у побарюванні цих майже стихійних лих, про які вище згадано.

Конкретно:
I. Закид коллабораціонізму чи фашизму:

Українські журналісти довкола цього страшного і несправедливого закиду піднесли шкідливу дискусію, обвинувативши поодинокі групи, партії чи навіть фізичні особи у співпраці з німцями і тим самим прилучились до нападів цього характеру, висуваних жидами, поляками і іншими " приятелями"українського народу.

Проте, становище американців до цієї проблеми не було таке, якого, можливо, чекали деякі наші невідповідальні громадяни Американці, що збирають гроші на будову пам"ятника Драгі Михайловичу в Ню-Йорку, краще зрозуміли фатальне становище, у якому найшлись народи, що стояли під загрозою большевизму. Тому ми бачимо на перший погляд дивну політику американської влади. Пригадаймо хочби Галицьку Дивізію, яку не видано большевикам.

На мою думку, це самобичування, що нагадує епізоди з большевицьких монстрпроцесів, стоятиме ганьбою в анналах української національної преси.

2. Релігійна нетерпимість.

Ми свідками, як поволі загострюється релігійна боротьба. Маємо фатальний приклад у Ганновері, але належного відгуку, за малими винятками в укр.пресі досі нема, а як і є , то часом дуже невмісний і невідповідальний - ось лист одного з наших православних єпископів у одній із наших газет.

3. Безпорадні факти внутрішньої політичної боротьби:

Постава укр. преси до цієї болячки нашого життя не завжди відповідальна. Яка 10 частина сторінок нашої преси під найрізнороднішими тутулами чи рубриками була присвячена звичайній лайці. Ми не проти серіозної політичної полеміки, але проти деморалізації наших низів, яку ця лайка несе зі собою. Лайку, а нечесну політичну боротьбу між укр. політичними партіями чи групами треба, за всяку ціну елімінувати. Прикладом, як треба вести пропаганду своєї ідеології, не нарушивши чести противника, ані не наносячи деморалізації низів, є газети " Час".

4. Найстрашніша позиція: територіяльні конфлікти між українцями.

Маю на увазі конфлікт між українцями, що 25 років прожили під большевицьким терором і українцями поза СССР. На наших очах цей конфлікт росте, він - ніж у серце укр. соборницької ідеї, отже й українським визвольним змаганням.

Проте на сторінках укр. преси цієї проблеми нема, зате є, і в яких розмірах, несуттєве цькування одних проти одних. Як досі цього фатального конфлікту торкнувся у своїй статті тільки Ю. Клен, йому відповіли "Укр.Вісті". Але ця справа в першу чергу справа переховання так "східняків",

у яких національні почування у багатьох випадках приглушені, як і " західнякіи", які теж багато завинили.

Цій проблемі укр. преса мусить приділяти рішуче більше уваги, бо вона для нас - гамлетівське " бути чи не бути."

Обвинувачуючи укр. пресових робітників, я хочу ще звернути увагу на вплив такого стану на життя нашої еміграційної спільноти. Цей вплив на внутрішньому відтинку - фатальний, на зовнішньому - не кращий.

Ми маємо цілий ряд прикладів, де при скринінгах наші люди з причин політичних розходжень себе денунціюють. Ми знаємо дані, що вся наша преса, ліцензіована і неліцензіована, є читана англо -американською політичною розвідкою. Там важуть нашу вартість, там можливо, важиться теж майбутнє не тільки "ДП укр. походження, а й української нації в цілому.

Покищо Відділові Інформації ЦПУЕ досі не вдалося унормувати пресового відтинка, очевидно, у його чисто громадських справах. Не буду порушувати болючої і дуже ще недавної історії заходів Відділу Інформації в цьому напрямі, це тим більше, що вибраного Керівника цього Відділу, на жаль, між нами нема. Стверджу тільки факт, що хаос на цьому відтинку так поглибився, що вимагає негайних заходів. Один з таких заходів - є сьогоднішні збори ліценціянтів і головних редакторів.

А тепер коротко ще один бік цієї справи, досі не заторкнений:

У роз"ятрені всіх ран нашого еміграційного організму - видно ворожу руку, що змагає до атомізації українського життя, до створення хаосу в наших рядах, до компромітації нас в очах західнього світу, одне слово, до послаблення ролі нашої еміграції, як єдиного носія і репрезентанта укр. визвольницької ідеї, що ще не має затканих уст. Ми назвемо ту руку по імені - це большевики.

Прошу вибачити патетичне питання: чи наші журналісти і наша преса має йти на руку наших найзапекліших ворогів і допомагати їм це свідомо у сповненні їх діявольських намірів. Проте, треба об"єктивно стверднти, що в останніх місяцях в наших пресових органах є поправа, видно, як приходить отверезіння і кристалізація в тому напрямі, що для нас добре, а що погане. Ми закликаємо Вас, ВП. Панове, щоб цю кристалізацію зафіксувати на папері, щоб дати їй форму обов"язуючих норм, західньої преси.

Авгсбург, II.IO.47.

Резолюції V-ої Пресової Конференції.

У-та Пресова Конференція з участю ліценціятів і головних редакторів таких часописів: " На Чужині", "Наше Життя", " Неділя", "Орлик", " Переселенець", "Пластун", " Пугу", " Укр. Вісті", "Укр. Трибуна", "Час" (редакції журналів "Громадянка" і " Проблеми" свою неприсутність оправдали) і представників від СУЖ-у, НДОУЖ-у і ЦПУЕ дня IO. і II. жовтня ц.р. після жвавої дискусії устійнила:

1) Пресове порозуміння, закріплене актом з 17.березня ц.р. зобов"язує всі укр.часописи й надалі, не зважаючи на те, те, що після останньої Конференції його нарушено різними часописами. Тим не менше, зважаючи на сучасне напружене становище у світі, ліцензіяти і редактори підтримують постанови попередніх Конференцій і зобов"язуються й надалі їх триматись.
У-та Пресова Конференція укр.часописів вважає, що Відділ Інформації ЦПУЕ, обдарований довірям української еміграційної преси, повинен посилити свою роботу на відтинку пресового порозуміння.

2) Визнаючи, що пресове порозуміння може бути здійснене і переведене в життя вповні тільки тоді, коли буде досягнена згода політичних партій і об"єднань, вважаємо за вказане зробити пресою окремий натиск на поновлення спроб у справі створення одного українського політичного центру, який репрезентував би нас за кордоном, а робітники преси заявляють свою готовість створення такого центру підтримати своїми всіми силами.
Робітники преси заявляють також, що вони змагатимуть через свої редакції до більшого внутрішнього замирення української еміграції, стараючись звертати увагу і скеровувати свої суспільно-політичні зусилля українців на чужині на фронт зовнішньої боротьби проти ворогів української самостійности.

3) В обличчі приходу частин УПА на терен американської зони редактори зобов"язуються до справ її висвітлення підходити поважно, вважаючи її збройною силою всього українського народу. Конференція взиває представників всіх часописів і журналістичних організацій виступити в обороні доброго імені УПА перед ворожими наклепами і намаганнями представити УПА як бандитські та аґентурні фашистівські елементи.

4) Ліцензіяти і редактори, присутні на Конференції, заявляють, що свободу преси й надалі уважають основою журналістичної праці.

5) Напередодні Зборів ЦПУЕ заявляємо, що ЦПУЕ повинно перевірити недоліки у своїй роботі і напружити всі сили, щоб посилити лад і порядок серед української еміграції, зокрема в низових її клітинах.- таборах.

Відділ Інформації.

Франкфурт/М.,20.IO.1947.

До
Ліцензіянта часопису " Наше Життя",
П.Ред. ПАвла Котовича і
Голосного Редактора "Наше Життя
П.др. П.Феденко,
А в г с б у р г.

Вельмишановні Панове Редактори !

Вам, як громадянам, що є в курсі наших внутрішніх національних справ, і одним з важливих чинників нашого сучасного еміграційного світу, який силою факту є наділений відповідальною функцією формувати українську публичну опінію, безперечно залежить на тому, щоб ця опінія була скерована у конструктивному напрямі. Одначе так Вам, як і Вашим ближчим співробітникам, не молодим вже і не початкуючим представникам преси, які впродовж багатьох років працюють на українському громадському полі в складних обставинах чужини, теж добре мусить бути відомо, що на чужині прихильні нам й ворожі чинники формують свою думку про нас на підставі тих свідоцтв, особливо писаних, які ми самі про себе даємо. За кождим друкованим українським словом, зокрема у сьогоднішній зовнішньо-політичній ситуації, уважно слідкують прихильні до нас чинники, а з подвійною енергією підлорлюють кожний нам необережний вислів, кожний вияв перечулено самокритики, ворожі нам і цілій нашій справі еле-менти. Опінію про себе ми твориммо самі, тому кожне наше писане слово мусить бути на місці, кожний вислів обдуманий, а кожна тема зрівноважена холоднокровною доцільністю. Рівновага духа і холоднокровність в оцінці навіть найбільш дразливих наших внутрішніх болячок вимагають особливо від редакторів сучасних українських часописів і журналів на чужині, щоб вони керувалися тонким чуттям відповідального зрозуміння нашої зовнішньо-політичної обстановки і далекойдучою внутрішньо-національною доцільністю не лише у виддиганні і розв"язуванні болючих внутрішніх питань, але навіть у формувані своїх писаних думок.

Журналістична етика, національна доцільність і глибока відповідальність - ось риси, які мають характеризувати кожний наш пресовий орган у складних сучасних обставинах. Цього вимагає у найвищій мірі доцільна і корисна постанова цілої нашої національно-визвольної справи.

Вам і Вашим співробітникам відомі також такі, не малої ваги факти, що загал ДП, а в ньому і українська еміграції в своїй масі, стоять перед **чисельними** можливостями скорішого чи пізнішого переселення. В зв"язку з тим нас особливо пильно сту-

діють ті, які зацікавлені в нашому виїзді дальше, а з другого боку наші вороги з метою недопущення до нашого скорого виїзду з Німеччини і повільного розкладу та моральної смерти української еміграції в задушливій атмосфері таборів, роблять все можливе, щоб припечатати нам п"ятно " асоціяльного елементу, фашистівських злочинців" і інших наклепницьких епітетів та інвектив. При цьому вони для підсилення своїх тверджень залюбки висовують, як доказовий матеріял, цитати з нашої еміграційної преси, яка, на жаль, не рідко в гонитві за партійно-політичним капіталом забувається і, втративши перспективу часу і простору, нерозумно і зі шкодою для цілости нашої справи виписує речі, яким не слід взагалі би бачити світла денного. Оцінюючи сучасну нашу пресу якраз під тим кутом зору, приходиться стверднти,що, деяким редакторам бракує почуття холоднокровної рівноваги і розуміння відповідної та доцільної градації у ієрархії висовуваних на сторінки української преси проблем. Фактом є, що лише еміграційна українська преса може сьогодні висловлювати українську вільну і ненасилувану думку. Тому ця думка, яка у свою чергу має і мусить мати вплив на формування чужинецької опінії не тільки про нашу еміграцію, але й про цілий український народ, мусить бути витримана під кожним оглядом. Ця думка мусить керуватися з одного боку високою журналістичною етикою, а з другого(це особливо важно!) національною доцільністю. Вона в жадному випадку не сміє йти на некористь доцільної постановки української визвольної справи. Тому в умовах еміграційного життя найважливішою обставиною як для цілости нашої справи, так і для журналістичної діяльности, є кожночасове узгляднювання наших зовнішньо-політичних рямців і перепускання внутрішніх проблем, особливо таборового формату, через призму політичної діяльности.

Подвійно важлива для нашої зовнішньої постави є форма внутрішньо-політичної боротьби і реакція українських політичних чинників на потягнення своїх же українських суперників, які находять свій вислів на шпальтах преси і журналів. В першій мірі з метою такої відповідальної форми відзеркалення ідеологічних змагань та ревалізації програм і тактик українських політичних партій було заключено пресовий договір, який Ви, як одні з перших, ствердили своїми власноручним підписом.

Пресовий договір з I7.3. - 7.4. I947 був виявом здорового розуму заінтересованих в ділянці у української преси чинників. Його мета унормування пресових справ,затримання культурного рівня українбкої еміграційної преси і виеліміновання з її сторінок всього, що противиться високому етичному рівневі і шкодить загально-українській справі і державницько- визвольним змаганням українського народу. Завдання слідкувати за дотриманням добровільно взятих на себе обов"язків, що випливають з пресового договору, ліцензіянти і головні редактори ліцензіованої української преси поклали на Відділ Інформації ЦПУЕ. Приступаючи до виконання своїх обов"язків в дусі пресового договору, Відділ Інформації, як чинник аполітичний, став з першого дня на точно визначеній платформі, яку він переводив і зараз послідовно переводить в життя. Ця платформа, диктована ухвалами пресового договору, в основному зводиться до наступного:

Вільний біг внутріпньо-політичного процесу має бути нормований більш чи менш доцільною політикою українських політичних чинників. Відділ Інформації згідно § 2 пресового договорне має ні права, ні можливости впливати на політичну платформу котроїсь з газет, одначе згідно § 4 цього договору має право і повинність у означений спосіб стверджувати порушення пресового договору, якого допустились ліцензіовані газети. У практиці свого громадянського діляння Відділ Інформації у своїх стверджуваннях завжди керувався апартійністю, строго дотримуючись ухвал пресового договору, і змагав лише до найбільшої взаємної толеранції газет різних політичних напрямків і до культурної форми полеміки. Одначе бурхливе внутріпньо-політичне життя, довеле до того, що заострились навіть відносини до В.І. з боку тих чинників, які засягом своєї роботи і призначенням мусіли би змагати до взаємної співпраці з Відділом Інформації, як це В.І. робив зі свого боку.

Знаючи докладно дислокацію українських політичних сил, генезу їх зародження та практику їх діяння, Відділ Інформації, як частина аполітичної громадсько-суспільної інституції, не має і не міг мати об"єктивної змоги впливати на корінні причини усіх наших внутріпньо-національних непорозумінь, які лежали і лежать поза його точно визначеними громадським характером засягами. . . Ці ж бо причини находяться виключно і лише в політичному секторі нашого національного життя. Критично оцінюючи свої скромні можливости під тим оглядом, В.І. хотів направити ситуацію в напрямі що більшого оздоровлення пресового відтинку шляхом перенесення частини своїх функцій тим журналістичним чинникам, які мусіли б мати більший вплив принаймні на ідеологічногомогорну собі частину української ліцензіованої преси, що безперечно могло мати позитивний вплив на дальший хід журналістичного життя і його вияву в пресі. Одначе пропозиції В.І. в цьому напрямі (див. лист В.І. до Голови СУЖ-у з дня 17.7.ц.р. Ч.578/47) пімли в порожнечу і В.І. не діждався навіть відповіді на свій лист.

Виконуючи положене на його ліцензіятами і головними редакторами невдячне завдання вказувача хиб і недоліків укр.преси, які суперечать пресовому договорові, Відділ Інформації діждався врешті того, що хибно поінформовані, або неправильно інтерпретуючі його завдання і призначення журналістичні кола, а за ними й деякі круги українського громадянства почали вважати В.І. своєрідною установою, що бажала б бути зверхнім органом над укр.пресою, а деякі прямо висловлювали злобну думку про те, що В.І., реалізуючи загальну лінію ЦПУЕ в ділянці преси, хоче накласти "намордник" на українську пресу.

Відділ Інформації завжди був і є далекий від таких намагань, бо його відповідальні чинники стоять на становищі свободи слова, хоч вважають, що ця свобода може, а деколи й повинна бути обмежувана не засягами В.І., чи іншої журналістичної установи, а чуйним розумінням з боку редакторів нашої політичної доцільности. І практичні кроки В.І. в напрямі вказування на порушення пресового договору йшли з однаковою рішучістю до всієї преси,

без огляду на те, чи вона заступає лінію одного чи другого ідеологічно-політичного табору, чи вона проводить лінію якоїсь виразної політичної партії, чи вона взагалі без генеральної лінії. Ціле непорозуміння з В.І. і корінь лиха лежить в тому, що одні або другі хотіли досягнути того, щоб В.І. проводив в життя політичну лінію одного або другого політичного табору, а В.І. до того допустити не міг і не смів, бо в противному випадку він перестав би бути тим, чим він фактично в пресовій ділянці є на розбурханій поверхні українського політичного життя: апартійною громадською установою, яку зродило, хоч і запізно, саме повнокровне українське життя, щоб в ділянці преси і журналістичної роботи злагіднювати взаємні удари і щоб було хоч один форум, де могли б найти спільну мову пресові робітники різних політичних переконань.

Шановні Паноге Редактори ! Прочитавши першу частину нашого довгого листа, а особливо його кінцевий уступ, висунете, мабуть, на свою оборону тезу про те, що В.І. бачить лише наслідки, а не хоче бачити глибоких причин порушень пресового договору і тільки тому так грунтовно до Вас пише, що появилась в пресі остра критика ЦПУЕ в цілому, а також і критика Відділу Інформації. Можете бути в тому певні, що відповідальні чинники В.І. неменш правильно оцінюють корінну причину всіх наших внутрішньо-національних недотягнень і не є перечулені критикою ЦПУЕ.

Ми далеко не тримаємося того погляду, що ЦПУЕ, як верховна громадська установа нашого організованого життя в Німеччині, є поза всякою критикою. Навпаки, вважаємо критику річчю конечною, але критику річеву і конструктивну. Натомість не вважаємо за таку річеву і конструктивну критику ряд менш чи більш витриманих статтей (хоч би статті були підписані навіть головою СУК-у), ціллю яких є компромітація ЦПУЕ в очах цілого українського громадянства, шляхом тенденційного пов'язування ЦПУЕ з одною політичною групою, якій приписують екстремні тенденції.

Як ми вже згадали вгорі, ліквідація причин, які спричинюють порушення пресового договору, лежать поза нашими компетенціями. Ми їх розуміємо і знаємо надто добре, і ми завжди були, і також і є готові прикласти всіх зусиль, щоб помогти людям доброї волі ліквідувати їх, але в спосіб пристойний, що відповідав би нашій національній гідності і нашим інтересам. Ми собі вповні здаємо справу з того, що Ви мабуть будете оправдувати своє поступування тим, що початок гарячої пресової кампанії дала ще перед пресовим договором "Укр. Трибуна" рівно ж, що початок сьогоднішної гарячої пресової перепалки і цілого ряду порушень пресового договору не прямо заініціювали часописи " Час" і "Укр.Трибуна" у зв'язку з актуалізацією боротьби УПА та особливо з намаганням використати психологічний момент і політично скапіталізувати для одного політичного табору прибиття на терен Німеччини одного загону УПА. Таке виправдування не має сильного грунту. В обох випадках не було прямого нарушення пресового договору.

Коли б реакція на голоси з "Час-у" і "Укр.Трибуни" в інших пресових органах була річева і носила відповідну форму, то недалеке майбутнє показало би фальш одної сторони і правоту другої. І, головне, не було б порушень пресового договору. Коли ж реакція набирає загрозливих форм і прийомів, а форма пресової боротьби набирає все більш шкідливих виявів, В.І., маючи на це згоду усіх, що підписали пресовий договір, уважає своїм обов"язком, з усією рішучістю виступити не в обороні котрогось з політичних таборів, але в обороні доброго імени української преси, на захист журналістичної етики та в обороні загально-національних інтересів, які основно загрожені, на жаль, як раз у Вашому органі ч.38/133 з дня 13.жовтня 1947.

Ви нару или § І пресового договору який звучить: " Підкреслюючи, що ЦПУЕ є виявом громадської побудови нашої еміграції, ліцензіована преса зобов"язується до позитивної співпраці з Відділом Інформації цієї установи". Це тим прикріше, бо йде про орган, ліцензіянтом якого є журналіст, який до недавна був відпоручником В.І. при Президії ЦПУЕ, себто довіреною особою самого керманича Відцілу, як члена Управи.

Починаючи голосною статтею " Виносіть сміття з хати", Ви почали санітарну акцію під вище зазначеним гаслом. Вважаємо, що, маючи на увазі розпочату широко закроєну, як видно з ч.38/133 " Нашого Життя" акцію, яка самою своєю ідеєю є вже нарушенням пресового договору, Ви повинні були превентивно сконтактуватися з В.І. з метою порозуміння. Ви цього не зробили, хоч інші часописи перед поміщуванням навіть дрібних справ, які, на думку редакторів могли йти в розріз з пресовим договором, заздалегідь входили в порозуміння з нами в дусі § І. пресового договору. Починаючи таку голосну, широко закроєну і, на нашу думку, шкідливу під сучасну пору акцію, Ви могли заздалегідь засягнути не тільки нашої думки, але також і допомоги в боротьбі за утримання правопорядку. Починаючи без того цілу акцію, Ви поминули все те, що можна розуміти під поняттям " позитивної співпраці".

§ 2. пресового договору звучить: " не зрікаючись своєї політичної платформи та права боронити її і предотавляти перед читачами, ліцензіянти і головні редактори зобов"язуються в політичній діяльгості керуватися широко сприйнятими політичними інтересами, зокрема не нападати у своїх пресових органах на фізичні особи, зберігати толеранцію супроти своїх політичних противників, не мітити матеріялів, що могли би послужити ворогам за аргумент проти нас самих, не містити матеріялів, що могли би шкодити загально-українській справі та державно-визвольницьким змаганням і тримати тон політичної полеміки на високому етичному рівні".

Як жахливо суперечать тим засадам деякі статті, опубліковані у Вашому часописі, як напр. стаття "Боротьба за право", яка може послужити ворогам за аргумент проти нас самих та яка шкодить загально-українській справі; а коли ще додасте,

що " в нашій редакції лежать десятки дописів з усіх кінців, з усіх таборів. І усі дописи в один голос говорять: цього безправства далі терпіти не можна ! Наші кореспонденти люди покривджені і залякані" блискучим відокремлення" та звичайними шукачами легкої наживи, виливають свое наболіле серце і ображену душу в своїх листах. Коли б було місце всі ці листи опублікувати окремою книжкою, то це був би страшний людський документ. Документ горя, гніву, потоптаної людської гідности у нашої заляканої маси, документ, що показує з другого боку, стільки погорди до права і справедливости, скільки зневаги до людини, скільки холодного егоїзму і жорстокої байдужности до людської біди і мук, що аж страшно робиться . . .", - то складається враження, що вміщення таких матеріялів швидше диктувала зла воля, як стремління вплинути на припинення негативних появів в нашому суспільному житті, бо коли Ви, Вельмишановні Панове Редактори, поважно хотіли вплинути на утримання правопорядку в нашому суспільному житті, то всі такі матеріяли передали б до В.І. для дисциплінарно-слідчих комісій, які були створені за згодою Вас обох, а не виступали би як самосудді. Нам здається, що такі методи ведуть не до оздоровлення, але до ще більшої балканізації, до дальших роздорів, які в повній мірі підломлять морально силу і вагу нашої еміграції, від яких дуже важко буде можна відокремитися чи Вам, чи Вашим співробітникам,

Але це все сталося і нам з цього приводу дуже прикро, На останній пресовій конференції Ви знову ухвалили відповідні резолюції, які підтримують те, що ми будували і до чого ми прямуємо завжди всі, за винятком хвилин подразнених людських пристрастей. В імені В.І. просимо Вас, щоб Ви задумалися над тим усім ще раз і замість видвигати негативні явища в нашому житті іскандалізувати українську еміграцію, вибрали гармонійну співпрацю на суспільно-громадському полі, де рука в руку будемо крок за кроком будувати братньо - дружньо українське співжиття, яке, на нашу думку, єдине може нас вивести зі скрутної ситуації.

Про формальні порушення пресового договору висилаємо рівночасно окремого листа. Відпис цього листа дістануть: Президія ЦПУЕ, Найвищий Суд, Спілка Укр. Журналістів і ліцензіянти та головні редактори всіх ліцензійованих укр. часописів.

З правдивою повагою,

За Відділ Інформації ЦПУЕ

Керманич:

(Ю. Ревай)

Секретар:

(Ів. Крилов)

В.Марунак.

Основні напрямні та плян праці Відділу Інформації ЦПУЕ на місяці лютий - червень 1948.

1. Відділ Інформації, будучи у великій мірі здекомплетований і не маючи твердих напрямних своєї праці, при найбільших зусиллях своїх керівників і працівників не міг виявити максимум тієї роботи, якої від нього чекав і чекає український еміґраційний загал в Німеччині.
2. В системі ЦПУЕ він не мав ясно, визначених позицій і точно окреслених завдань. Тому найчастіше він не заслужено ніс вину за речі, які випливали не так з неясної постановки його, як з свідомо чи несвідомо незясованих позицій ЦПУЕ - як такого до цілого ряду проблем нашого еміґраційного життя. Констатую, що за піврічного мого перебування і праці в Інформаційному Відділі ні разу не приходило з рамени Президії ЦПУЕ хоча б загальних напрямних її до тих питань, які в той чи інший спосіб торкалися Відділу Інформації. Не маючи опрацьованих напрямних своєї, сказати б політики, яка, очевидно, мусить випливати з загальної лінії ЦПУЕ з одного боку, а з настанови ЦПУЕ до окремих кожноразових явищ нашого складного життя з другого боку, праця Відділу Інформації носила характер доривочности, не усистематизованости та плавання за течією. Безперечним позитивом праці його і заслугою Відділу Інформації було пресове порозуміння, в якому, хоч і не завжди, В.І. виявив стійку лінію і яке в значній мірі спричинилося до втихомирення розбушованого пресового життя. Загально Відділ Інформації не був тим, чим він мусів бути - тобто руслом, яким йдуть інформації про життя і діяльність ЦПУЕ назовні. І на оправдання доцьогочасних формальних чи фактичних керманичів роботою Відділу, треба ствердити, що вина теж по стороні В.І., бо там, де є недоговорення, де невияснена позиція і компетенція відділу в цілій системі, - праця Відділу мусить носити характер доривочности і не може вона мати тієї риси, що запевнює у великій мірі успіх праці кожної інституції - тобто обдуманих, тривких та ясно сформульованих основ її і реального розплянування.

Щоб на будуче виповнити цю прогалину, вважаю за конечне, перебираючи в заступстві хворого керманича В.І. керівництво цим Відділом, щоб Президія ЦПУЕ затвердила слідуючі три речі, як підставу найширшої і вужчої праці Відділу Інформації:

а) основні напрямні, виложені в еляборaті про плян-максимум під назвою "Українська зовнішна пропаганда" для широкої діяльности,
б) основні положення про Відділ Інформації в системі ЦПУЕ,
в) програму-мінімум В.І. на найближчих п"ять місяців, тобто до червня цього року.

ад а) прикладається еляборат,
ад б)

-/-

Основні положення про Відділ Інформації в системі ЦПУЕ.

I. Устійнення компетенцій Відділу Інформації. Відділ Інформації є одиноким компетентним чинником ЦПУЕ в ділянці інформації і йому належать з рамени ЦПУЕ керівництво і праця в ділянках: а) внутрішньої інформації і пропаганди на терені Німеччини, б) інформації українського світу поза Німеччиною про працю ЦПУЕ і працю української еміграції в Німеччині, в) інформація чужинного світу. Річ очевидна, що ця праця В.І. базується на статуті ЦПУЕ, на основних положеннях В.І. та зарядженнях Президії ЦПУЕ.

2. З метою того, щоб В.І. став дійсно інформаційним центром ЦПУЕ і охопив цілість життя української еміграції на терені Німеччини треба перевести централізацію інформації на терені самого ЦПУЕ і по можливості як в цілій системі ЦПУЕ, так і тих інституцій, що тісно співпрацюють з ЦПУЕ. Щоб цього осягнути, треба зобов"язати всі відділи ЦПУЕ подавати у копіях/ через Президію ЦПУЕ періодичні звіти (чи звіти згідно з потребою) з їх роботи, які мають бути використані для інформаційної праці В.І., а всі зарядження Президії ЦПУЕ до преси мають йти через Відділ Інформації.

3. Тісна співпраця всіх відділів ЦПУЕ є запорукою гармонійного розвитку і успіху роботи. Відділ Інформації може лише тоді ув"язатися зі свойого завдання, коли інші відділи на час і акуратно подават-имуть свої відомості. Свою роботу В.І. спирає теж на творну співпрацю з існуючими літературно-мистецькими та журналістичними організаціями, втримуючи контакт в рямках своїх завдань з усіми конструктивно-творчими інституціями, організаціями та підприємствами, узгляднюючи при тому лінію тих відділів ЦПУЕ, до компетенції яких належить ділове керівництво чи співпраця з тими організаціями.

4. В ідеологічній площині праця В.І. в рямках його компетенцій прямує руслом загально-національним понад партіями, хоч не абстрагує від них, стремить до суспільно-громадської консолідації та національної солідарности. В.І. використовує свій вплив для того, щоб в межах свойого засягу і своїх можливостей координувати почини в ділянці зовнішної інформації, громадських чи професійних організацій та інституцій, партійно-політичних концепцій.

5. В ділянці преси і журналістичного життя В.І. не може бути чинником цензурним чи диктуючим. Одначе шляхом доцільної постановки своєї роботи і тактовного впливу він має стреміти до того, щоб стати нормуючим чинником як в ділянці зовнішної пропаганди та внутрішньо-журналістичного життя. В.І. ЦПУЕ стоїть на засаді повної волі висловлу переконань і діяння, і вважає, що ця повна воля має бути нормована і може бути обмежувана лише національною доцільністю.

Франкфурт/М., 20.3.48.
532/48/Інф/М/Є.

До
Головної Управи
(Спілки Українських Журналістів і НДОУЖ,
М ю н х е н.

Вельмишановний Пане Голово !

І. Справа існування двох журналістичних орґанізацій є одною з відємних сторін нашого орґанізованого громадського життя. Ця справа була темою обговорення 2-го з"їзду Укр. Еміґрації в Реґенсбурзі і рішення зїзду занотовано в слідуючій резолюції§ " З"їзд доручає Управі ЦПУЕ провести . .. роботу напрямі об"єднання всіх українських журналістів в одну професійну орґанізацію за спеціяльно виробленим для цього правильником." Існування двох журналістичних орґанізацій було рівнож темою наради Пленуму Управи ЦПУЕ в дні 17.3.ц.р. Рішення Пленуму сформульовано наступно: " Пленум Управи ЦПУЕ вважав за явище відємне існування поруч себе двох журналістичних орґанізацій і доручає Відділові Інформації поробити всі кроки в тому напрямі, щоб довести до створення єдиної професійної орґанізації журналістів".

Відділ Інформації вже даніше зондував ґрунт в напрямі вияснення атмосфери навкруги орґанізованого життя укр. журналістів. Від компетентних чинників обох журналістичних орґанізацій нераз доводилось чути слова засудження нерадісного факту взаємного поборювання себе обома орґанізаціями. Ніхто з тверезо думаючих у-країнців, а тим більше ні один з відповідальних журналістів, не може бачити розумної причини для продовжування цьогочасної практики у журналістичному житті. Це тим більше,що не лише з внутрішньо-національних, але і з причин зовнішніх, найвищий час компетентним чинникам СУЖ-у та НДОУЖ-у поважно і голосно щиро застановитися над тим,щоб найти спільну мову з людьми того ж професійного табору,але іншого ідеологічного переконання. Злиття обох журналістичних орґанізацій в одну - це не намагання до спрощення, але здоровий та необхідний крок в напрямі обмеження надмірної та шкідливої диференціяції української думки, а в тому дальший крок до оздоровлення нашого громадського життя.

Тому Відділ Інформації, в процесі з"ясовування інших недоговорених досі речей, ризикує піддати ініціятиву в напрямі переговорів між представниками СУЖ-у і НДОУЖ-у та взяти на себе ролю посередника. За перший реальний крок цілої акції спільних розмов вважаємо те, що кожна з обох орґанізацій мала би подати (без огляду на свій ідеологічний характер) своє засадниче становище до проблеми злиття обох орґанізацій і намітити платформу спільних розмов. Знаючи з практики, що з боку самих орґанізацій

ініціятива досі не вийшла і не вийде, просимо Вас переслати нам у писемній формі своє засадниче ставлення до питання злиття обох організацій Вашу платформу для можливих спільних розмов.

2. Нездоровим явищем вважаємо тей те, що досі в системі журналістичних організацій і нашого пресового життя взагалі неспрецизоване становище Відділу Інформації ЦПУЕ, його компетенції і засяг. Досвід останніх пресових конференцій у справі висунення спільного проекту реорганізації української преси виявив усю слабість того явища. Відділ Інформації ЦПУЕ, бажаючи ясно і недвозначно з"ясувати своє становище в ієрархії журналістичного і пресового українського життя, висуває цю справу на обговорення найближчої пресової конференції. Хочемо шляхом добровільного вияснення оминути на будуче всяких зайвих потрясень журналістичного і пресового життя. Тому пропонуємо Вам цю справу обдумати наперед, щоби Ваш пред тавник прибув на конференцію з устійненим Вашою Управою поглядом. При цьому просимо врахувати усі тонкості нашого суспільно-громадського життя, його потреби і слабості, а зокрема зовнішній бік діяльности ЦПУЕ.

Очікуємо від Вас відповіді і залишаємось у високій пошані до Вас

За Керманича Відділу Інформації
/В.Маруняк/

- - o O o - -

Сем.Старів.

Я К Ж Е Б У Т И ?

/ з доповіді на IX Пресконференції /

В місяці березні проведена реформа преси ЦП: Голодними Квартирами Армії та ІРО і з українських періодиків приділено ліцензії для таких часописів та журналів: "Неділя", "Їжак", "Цу-Гу", "Молоде Життя", "Українські Вісті", "Час". Пізніше уділено ліцензію також і для "Української Трибуни".

І після цієї пресової реформи у нас знову виникає питання про відношення преси і журналістичних об"єднань до суспільно-громадських організацій і зокрема до ЦПУЕ. Іншими словами, виникає питання про пов"язання преси з цілістю життя української еміграції, питання про взаємовідношення журналістичних об"єднань, СУЖ і НТОУ між собою, та ставлення їх до Центрального Представництва. Ще конкретніше, яке відношення мало б бути між нашою пресою та журналістичними організаціями з одного боку і В.І. ЦПУЕ з другого. Які компетенції мав би мати В.І.? Як ставиться і мала би ставитись наша преса до ЦПУЕ і зокрема до В.І.? Ці питання виникають не перший раз - вони звисають над нами з перших днів нашого існування на еміграції. З того часу проходять уже треті роковини, але вони ще й на сьогодні залишаються нерозв"язаними.

Трьохрічне існування нашої преси було шуканням шляхів до виходу з ситуації, в якій опинилась наша політична еміграція після другої світової війни. Хто уважно слідкував за нашими часописами того часу, той не міг не завважити того явища, що кожний з

них діяв на свою руку, часто ігноруючи здобутки української політичної думки. Кожний діяв на свої руки, підзеркалюючи інтереси тільки певної політичної групи чи, навіть, думку окремого редактора чи видавця. І наслідок цього наша преса нагадувала оркестру при пробі; коли кожний музикант грає окрему мелодію, а з загального твору не залишається і сліду. Наші часописи поборювали один одного, вони займалися дріб'язковими справами таборового характеру, часто публікуючи матеріали компромітуючого характеру. І т.д.

З другого боку наша преса мало висвітлювала позитивні сторони життя українців на чужині і недостатньо звертало увагу на справу об"єднання і єдности української еміграції. Вона займалася в значній мірі політиканством, а не проводила здорової і розумної політики. Там, де вона намагалася висвітлювати наше внутрішнє життя, воно приводило тільки до розпалу таборових пристрастей і викликала та поглиблювала зостереження одних до других. Наші часописи, прикриваючись гумовим плащиком демократії, проводили те, що було корисне певній групі чи редакторові. Кожний під цим поняттям розумів щось інше, кожний розумів його по своєму. Деякі взялися були вимітати " сміття з хати", з нашої еміграційної хати, але взялися не так, як треба, і замість того, щоб його вимести, де дужче засмітили. І т.д. Одне слово, наші часописи, як ті музиканти без диригента грали кожний свою мелодію. І тому замість спільної політично-національної дії виходив тільки шум, політичний розгардіяш.

Ці загальні зауваження не претендують бути незаперечними, проте ми їх всеж подаємо. І не для особистого задоволення робимо ми це, а для того, щоб зайвий раз дати привід до передумувань над тим станом, який панував в нашому еміграційному суспільстві і який, на жаль, ще й сьогодні продовжує існувати. Ми нагадуємо про це сьогодні для того, щоб, спільно проаналізувавши минуле, зробити спільний висновок і уникнути повторення цього в майбутньому. Ще не пізно. Ми ще в стані надолужити втрачене і поправити зле зроблене. Ми ще в стані зробити те, до чого ми, працівники преси, покликані.

Чому ми говоримо про ці справи перед пресою, перед Вами, працівниками преси? Чому ці обвинувачення падають і на організацію журналістів?

Часі ми грали свою політичну партитуру хто як попав, не рахуючись з другими. Кожний грав те, що йому подобалось, не рахуючись з загальними потребами. Кожний діяв по своєму, діяв так, як йому диктувала партійна чи групова амбіція, а в деяких випадках, так, як це подобалось самому видавцеві чи редактору. А загально-національні справи відсувались на другорядне місце. Цьому сприяли і наші журналістичні організації, обидві, як СУЖ, так і НДОУЖ.

Ми вже не говоримо про те, що ці організації поборювали себе. Ми хочемо тільки тут підкреслити, що борючись між собою, ці організації, вірніше не так організації в цілому, як окремі її представники, вживали різних способів, не рахуючись навіть з національною компромітацією. Кожна зі сторін показувала себе чистим янголом, а других чорнила і паплюжила так, як це можуть робити тільки непримиримі вороги.

Напруженим було ставлення журналістичних організацій також і до ЦПУЕ, зокрема до Б.І. Адже відомо, що, наприклад, СУЖ /НДОЖ, рахуючи себе партійним об"єднанням, до певної міри стримавався/ просто ігнорував ЦПУЕ і Б.І., а іноді, здавалося, що він хотів перебрати на себе його функції. - Ніяких ЦПУЕ! Відділ Інформації не має права втручатись в справи преси! - часто заявляв Голова Управи СУЖ-у. Преса належить до компетенції СУЖ-у! і т.д. Під ширмою суверенности преси вони, по суті, зробили її залежною від певних політичних угруповань. Деякі часописи не рахувались з ЦПУЕ і деякі і зовсім його не визнавали.

В наслідок цього намагання ЦПУЕ привести пресу до відповідного порядку не закінчувалося успіхом, воно зустрічало опір з боку представників преси та журналістичних об"єднань. І не дивно, що пресові конференції наперед були приречені на повне фіяско. Учасники їх часто , не знаючи про що буде мова, приїжджали з наостреними списами. Траплялося і так, що доповідь була про одне, а дискусія розвивалася зовсім про інше. Переважав один девіз: проти когось виступати, когось громити. На жаль, рідко коли хто виступав з глибоким аналізом стану речей. Як звичайно в таких випадках не обминали і Відділ Інформації. Обидві сторони обвинувачували його в тому, що він підтримує іхніх противників.

Як же врешті бути? Яке становище в майбутньому має зайняти преса і журналістичні організації до ЦПУЕ і навпаки, як має ставитись ЦПУЕ до нашої преси? Плисти і дальше за течією розбурханих пристрастей, чи може потрібно було би якимсь чином самодисциплінуватись, встановити порядок? І от є знову про диригента: потрібний він чи ні? Якщо так, то які його функції мають бути?

Для кожного свободолюбивого і само собою зрозуміло, що такий диріґент для преси в демократичному суспільстві є зайвим і непотрібним. Преса виконає своє покликання тільки тоді, коли вона буде вільною, незалежною від ніяких урядових чи цензурних чинників. Такою має бути і наша українська еміґраційна преса. Відділ Інформації не є тим диріґентом і не наміряються ним бути. Проте він стоїть за порядок в нашому пресовому житті, він домагається суспільно-громадської дисципліни від наших пресових органів.

В пресовому житті є і не писані закони: п р е с а п о к л и к а н а д л я с л у ж і н н я в п е р ш у ч е р г у н а р о д о в і, н а ц і ї. Вона має стояти на сторожі загально-національних інтересів. Це зрозуміло кожному. Для кожного виробленого представника преси, для кожного редактора це є і мусить бути самозрозумілим. І коли преса проводить критику урядових чинників чи окремих потягнень, то вона мусить виходити з цих засад. Одне слово, к р и т и к а м а є б у т и с у т т є в а, к о н к р е т н а, к о н к р е т н и х л ю д е й і к о н к р е т н и х п о с т у п о в а н ь. У нас же часто виходить навпаки. Як критикувати, наприклад потягнення якогось керманича ЦПУЕ, то обов"язково треба щось сказати і проти ЦПУЕ в цілому. І ці критики забувають, що якраз ЦПУЕ і є, а якщо не є то має стати тим об"єднуючим чинником, без якого еміґрація засуджена на розпорошення. Під ЦПУЕ ми розуміємо не людей, що в ньому працюють, а організаційний чинник, ідею. І отже, якщо ми хочемо бути об"єднаними, ми мусимо бути дисциплінованими. Без суспільно-громадської дисциплінованости ми далі анархізму не підемо.

ЦПУЕ є об"єднуючим і організаційним чинником української еміґрації. І якщо ми хочемо, щоб воно було авторитетним, мусимо організаційно йому підлягати.

Навколо цього питання вже довший час точаться різні дискусії. І більшість з опонентів - представників преси та журналістичних об"єднань виступають проти втручання ЦПУЕ в справи преси. Їхнє становище мотивують тим, що, мовляв, преса має бути демократичною, що вона має бути незалежною від ніяких урядових чинників. Свої погляди вони виправдовують тим, що, підпорядковуючи собі пресу організаційно ЦПУЕ хоче встановити свою цензуру та диктувати їй свою волю. Мали місце і протилежні погляди: говорилось про встановлення звичайної цензури з боку ЦПУЕ. Таких було менше. На жаль, ще й сьогодні ми маємо багато неясностей. Для багатьох з нас ще на сьогодні лишилось неокресленими рямці співпраці. Іншими словами: ми ще не маємо виробленої організаційної системи співпраці. В нас ще не виробилась суспільно-громадська дисципліна: часто під нею ми розуміємо диктатуру, а намагання наших вищих суспільно-громадських органів усунути негативні потягнення преси та скерувати її на службу загально-національним справам ми розглядаємо як цензуру.

Немає двох мов: наша преса є і має бути незалежною. Але це не значить, що вона має бути знаряддям якоїсь одної тільки групи, або, як це мало місце, забавкою одної чи декількох осіб і залежати від їхньої примхи. Наша преса, якщо вона стоїть на службі нації і нашої політичної еміґрації, має бути формально об"єднаною.

Таким чином висновок напрошується сам: якщо ЦПУЕ є об"єднуючим чинником нашої еміґрації, то наша преса має входити в цей об"єднаний фронт. ЦПУЕ зовсім не збирається встановлювати свою цензуру, навпаки, воно відкрито виступає проти таких спроб і буде надалі це робити. Проте, ЦПУЕ в загальних інтересах домагається тісної співпраці з пресою і таким чином стоїть на принципі, що її Відділ Інформації в ділянці преси має бути чинником нормуючим.

Друге питання, що викликало і зараз викликає не менше турбот, це є наші журналістичні організації. Кажуть, що існування двох журналістичних організацій є явище нешкідливе, що, мовляв, так як і в інших державах, вони можуть існувати рівнобіжно. Може це й так. Але ж в нас воно не так. Як показала практика попердніх років, факт існування двох журналістичних організацій тільки шкодить нас.

Існування цих двох організацій було тим болячком на нашому громадському тілі, що раз-по-раз викликав болі. Боротьба між журналістичними організаціями, як відомо, перекинулась була через пресу на все громадянство. В еміґраційних осередках виникли різні дискісії, що часто закінчувалися неприємними випадками, розкол на політичні групи поглиблювався, борогуючі між собою не перебирали в методах.

Кажуть: чому ж, мовляв, не може існувати НДОУЖ? Це ж партійна журналістична організація! Немає кінчої потреби об"єднуватись... Таке можна чути від провідних осіб з НДОУЖу.

- Для чого ж об"єднуватись з НДОУком - говорять Сужільці. Хай він собі існує окремо, а ми будемо існувати окремо. І ці не забувають відгородитись тією ж ширмою: " ми,мовляв, живемо в демократичний час".

Всі забувають про те, що ми не можемо сприймати за золоту монету все те, що є десь в якихось інших країнах. Ми не можемо цього робити, бо живемо в цілком інших умовах. Ми знаходимось в особливому стані. Ми є політична еміграція . Ми є, якщо можна так висловитись, політичними солдатами, що вступили у війну зі своїм політичним противником. Нас не багато, зі всіх флянгів нас стискає ворог, що загрожує знищити нас, ми не одержимо підтримки, ми можемо покладатись тільки на свої сили. І сильними ми будемо тільки тоді, коли об"єднаємось, коли по-вояцькому будемо виступати один за всіх і всі за одного. Коли замість того, щоб сперечатися, знаючи своє місце та бойове завдання, ми будемо спільно боротися за почату справу.

Отже, -об"єднання! Ми мусимо об"єднатися. Це тим легше нам зробити, що, не дивлячись на ті сварки, які мали місце в нас, ми маємо спільну мету і спільного ворога. Ми мусимо об"єднатися якраз в ім"я демократії, за яку ми боремось.

Ми сподіваємось, що якраз сьогоднішня конференція покладе початок об"єднання наших журналістичних організацій. Хотіли ю сподіватися, що об"єднання журналістичних організацій поглибить загальну консолідацію всіх наших політичних сил на еміграції.

26.4.1948р.
Аугсбург.

- о О о -

В.Маруняк.

Доповнення до доповіді референта преси В.І.

В доповнення до слів колеги Старога хочу дати деякі конкретні пропозиції до питань взаємного відношення журналістичних організацій до В.І., відношення ліцензіованих періодиків до В. І. та навпаки, з метою сконкретизувати дискусійний матеріял.

Спочатку дозвольте занять Вашу увагу на декілька хвилин деякими критичними думками як з приводу організаційного життя наших журналістів, з приводу журналів та газет, так і з приводу праці В.І. в минулому і тепер. У цілості нашого еміграційного життя є чимало шкідливих проявів. У значній мірі вони є наслідком тих ненормальних умов, в яких доводиться жити і працювати кожній еміґрації. Неупорядковані відносини є рівно ж в нашому еміграційному журналістичному та пресовому житті. Тут винні ми усі разом - і журналісти самі, організації і періодики. і ЦПУБ. Одним не час і не місце шукати сьогодні тут, хто і в якій мірі винен. Ходить про те,щоб спробувати відносини нормалізувати у найбільш доцільний спосіб, бо, хто знає докладніше відносини навколо тих чинників, що мають більший чи менший вплив на перебіг журналістичного та пресового життя, той мусить сконстатувати неодну ненормальність.

Хочу почати з матерії, яка мені докладно відома. Хочу говорити про В.І., як про один з тих чинників, що відіграє певну роль перш усього в пресовому житті. Почну від сконстатування, що далеко не все в порядку було і зараз є з В.І. Добре не було ніколи і відповідальні чинники В.І. були собі цього свідомі, одначе годі голою мури розбивати, коли В.І. не мав фактичного опертя у своїй роботі зі сторони тих, від яких він мусів його мати, тобто перш учього від журналістичних організацій. Було таке становище і залишається дальше. Журналістичні організації вважають В.І. чимсь непотрібним, якимсь " анфан террібль", своїм конкурентом, чи у гіршому випадку інституцією, яка хоче накладати лише "намордники" і яка нічого іншого не робить, як стремить до угроблення свободи української преси...Тут, паноне, поняття переплутані, може і свідомо переплутані, і їх треба скристалізувати. Треба собі здати ясно справу з того, що В.І. це парафія одна,- журналістичні організації - друга, а пресові і журналістичні органи - третя. В.І. є в цільниці інформації експозитурою найвищої установи нашого суспільно-громадського життя, яку політична доцільність і національна потреба визнали за потрібну. Отже, з тим треба погодитись і лише холоднокровно урегулювати відносини і визначити компетенції. Цього досі не було зроблено. Журналістичні організації - це вже справа інша, хоч деякі завдання обох дуже наближаються і навіть утотожнюються.

Вертаю до того "козла отпущенія" за всі лихо, тобто В.І. Констатую: В.І. ніколи не був досконалим і мабуть йому таким вже не доведеться бути. Бракувало йому двох засадничих речей із самого початку його роботи:

1. ясної і тяглої лінії у постановці його роботи та систематичної плинности праці, тривких та ясносформульованих основ її та

2. з"ясування взаємовідносин між ним і журналістичними українськими колами.

Не маючи тих двох речей В.І. був з самого початку свого існування та праці підмінований. Він мав бути руслом, через яке плине інформація внутрішньо і зовнішньо про українську еміграцію і тою інституцією, яка рука в руку з журналістичними та літературно-мистецькими організаціями має виконувати незвичайно важливу функцію - пробувати усіма доступними способами формувати погляд на нас і нашу проблему тих чужинних чинників, з якими нам усім доводиться мати до діла.

Перша справа - це внутрішня справа Управи ЦПУЕ. Від дня, коли мені довелося перейняти обов"язки керманича В.І. я намагався виповнити ті прогалини в постановці праці В.І., які так болюче відчувались. Одним з таких кроків є т.зв. "Основні положення про В.І. в системі ЦПУЕ".

Схематично з"ясувавши ситуацію В.І., хочу торкнутись взаємовідносин В.І. та журналістичних організацій. Знову ж стверджження: Нез"ясоване становище В.І. в ієрархії журналістичного життя і неточне визначення його компетенцій у пресовому житті напружило взаємовідносини між В.І. та журналістичними організаціями та В.І. та пресовими чинниками. Це знову ж у значній мірі негативно відбилося на тому, що В.І. не виконав і не міг виконати тих тяжких завдань, які на нього накладають невесела наша еміграційна дійсність, постанови з"їздів ЦПУЕ та постанови Пленуму Управи ЦПУЕ. Треба стверджити, що відповідальні працівники В.І.

не могли нарікати на те, щоб їм на з"їздах чи при інших офіційних нагодах не віддавалось ялових почестей. Одначе, коли справа доходила до практичної постановки, все зависало в повітрі... і не з вини В.І.

Отже, починалось і кінчалось солодкими усмішками добре вихованих джентлеменів, але діла ніякого. Безперечно, що явище не здорове і треба його наладнати, бо перед усіма нами лежать поважні завдання, які треба виконати хоч з немалим запізненням. Давайте приступати до праці зі щирим бажанням, доброю волею і повною свідомістю та відповідальністю, залишаючи всякі задні думки за зверима залі нашої конференції.

Справа ясна: або ми як дозрілі і свідомі свого важливого завдання і журналістичної відповідальности люди зуміємо найти "модус вівенді", або ні. Знайдемо плятформу для творчої співпраці, або ні. Ми, всі разом і кожний зокрема. Якщо ні,- то недоцільно витрачати час і гроші на наради та конференції. Скажемо собі гірку правду в очі про нашу нездібність договоритися і розійдемось як вічні суперники. Це буде достойніше, як тягнути віз нашого журналістичного, пресового та пропагандивного житя,- хто в повітря, а хто вводу. Це буде достойніше, як опинитися вкінці там, де опинились наші предки довго перед нами в ерах не атомових бомб та вирішних подій, а в ері безпретенсійних чумаків та глухих у нашій історії століть.

Підсумовую: Сьогоднішня конференція має обдумати такі справи: I/ взаємовідношення В.І. і журналістичних організацій з одного, та журналістичних організацій між собою - з другого боку. 2/ Взаємовідношення В.І. та ліцензіованої преси.

Вважаю, що конференція у сьогоднішньому складі компетентна ці справи обдумати та винести свої певні побажання, які з одного боку мають стати зобов"язуючими, а з другого, коли це буде потрібно, можуть стати плятформою для договорень між окремими установами та організаціями.

26.4.1948.
Авґсбурґ.

УХВАЛИ Ш-ої ПРЕСОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

I/ Найтісніша співпраця і координація діяльности журналістичних організацій та Відділу Інформації в ділянках внутрішньо-національній та зовнішньо-інформаційній є необхідною передумовою успіху. Тому конференція закликає журналістичні організації до творчої співпраці з Відділом Інформації.

2/ За Відділом Інформації призначеться функція нормуючого чинника в ділянці журналістичного життя.

3/ Конференція вважає за найпекучіші завдання Відділу Інформації та журналістичних організацій:

а/ об"єднання всіх журналістів в єдину професійну організацію журналістів.

б/Координація зовнішньо-пропагандивних починів.

4/ Відділ Інформації має в ближчому часі скликати окрему конференцію в справах процесу Еріха Коха та подібних інших, на яких мають бути присутні ліцензіяти, журналістичні організації, обласні інформаційні референти, представники більших таборів, правники.

5/ Відділ Інформації має обмірковувати план видання Бюлетеня коштом української преси, який подавав би найновіші відомості з українського життя.

Стан української періодики

в Німеччині й Австрії в рр.1945-1948.

Табеля I. Зліквідовані українські періодики,що виходили в американській окупаційній зоні Німеччини в рр.1945-1948 /з виключенням таборових бюлетенів й партійно-пол.органів/

назва й періодичність	місце виходу	дата появи I.ч.	дата ліквід. згл.скількість появ.чисел
а) Інформаційні періодики			
I. Наше Життя тижн.	Авґсбурґ	5.9.1945	II.3.1948
2. Українська Думка тижн.	Авґсбурґ	27.9.1946	6.10.1946
3. Слово тижн.	Реґенсбурґ	I.II.1945	25.12.1946
4. Українське Слово тижн.	Реґенсбурґ	30.6.1946	серпень 46
5. Переселень міс.ГУПР	Мюнхен	липень 46	січень 47
6. Переселенчий Інформатор тижн.	Мюнхен	жовтень 46	січень 47
7. Бюлетень Інформаційної Допомогової Служби пер.вид.В.І.ЦПУЕ	Франкфурт	червень 46	березень 48
8. За майбутнє тижн.	Мюнхен	9.12.1945	серпень 46(17)
9. Християнський Шлях тижн.	Мюнхен-Міттенвальд	13.I.1946	29.12.1947
10. Чужиною час.	Корнберґ	27.I.1946	8 чисел
б) Періодики ідеологічні та суспільно-громадського життя.			
II. Орлик міс.	Берхтесґаден	червень 46	II.3.1948
12. Наша Думка двотижн.	Мюнхен	грудень 47.	II.3.1948

I3.	На чужині тижн.	Фільсбібург	I8.5.I946	II.3.I948
I4.	Проблеми міс.	Мюнхен	червень 47	II.3.I948
I5.	Нова епоха міс.	Авґсбурґ	серпень 45	жовтень 46
I6.	Орден міс.	Авґсбурґ	листопад 45	листопад 47

в) л і т е р а т у р а - н а у к а - м и с т е ц т в о .

I7.	Світання альм.	Авґсбурґ	грудень 45	3 числа
I8.	Рідне слово міс.	Мюнхен	грудень 45	січень 47(I2)
I9.	Театр журн.	Мюнхен-Авґсбурґ	травень 46	2 числа
20.	Ранок альм.	Авґсбурґ	лютий 46	I число
2I.	Заграва міс.	Авґсбурґ	вересень 46	3 числа
22.	Сьогодні міс.	Авґсбурґ	листопад 47	3 числа
23.	Хорс кварт.	Регенсбурґ	жовтень 46	I число
24.	Вежі журн.	Мюнхен	жовтень 47	4 числа
25.	Мистецький Український Рух збірник	Мюнхен	січень 46	3 збірники
26.	Звено журн.	Мюнхен-Іннсбрук	травень 46	серпень 46
27.	Українське Мистецтво альм.	Мюнхен	березень 46	2 чисел

г) д і т и - м о л о д ь - с п о р т - п л а с т

28.	Юні друзі час.	Мюнхен	березень 47	травень 47(3)
29.	Вовченята час.	Мюнхен	березень 46	2 числа
30.	Сонечко міс.	Ельванґен	травень 47	серпень 47(8)
3I.	Пластові вісті вісник	Мюнхен	I5.7.I947	?
32.	Нашим дітям альм.	Мюнхен	I947	3 числа
33.	Школяр	Регенсбурґ	I.9.I946	лютий 47 (3)
34.	Школярик	Регенсбурґ	вересень 46	3 числа
35.	Скоб	Мюнхен	листопад 45	5 чисел

36.	Пластун журн.	Авґсбурґ	I5.I2.I945	травень 47 (7)
37.	На сліді міс.	Фюрт	липень 47	II.3.I948 (8)
38.	Новак міс.	Авґсбурґ	січень 46	4 числа
39.	Ґарт тижн.	Бад Верісгофен	5.8.I946	I5.I0.I946
40.	Змаг тижн.	Міттенвальд	29.9.I946	20.I0.I946 (4)

ґ) г у м о р - к а р и к а т у р а - с а т и р а

4I.	Хрін журн.	Корнберґ	I946	8 чисел
42.	Оса кусає коли хоче	Фюссен	травень 46	2 числа

д) с т у д е н т с ь к і п е р і о д и к и

43.	Вісник ЦЕСУС обід.	Мюнхен	січень 46	червень 47(7)
44.	Студентська Думка міс.	Реґенсбурґ	квітень 46	червень 46
45.	Студентська Думка	Авґсбурґ	I946	I число
46.	Студентські обрії ,міс.	Мюнхен	грудень 46	квітень 47(5)
47.	Студент міс.	Мюнхен	грудень 45	червень 46 (6)
48.	Студентські Вісті,тижн.	Мюнхен	7.4.I943	20 чисел
49.	Вісті УТГІ	Реґенсбурґ	січень 47	?
50.	Семинарійні Вісті	Мюнхен	4.3.I946	?
5I.	Обнова	Мюнхен	серпень 47	?
52.	Медичний Вісник	Мюнхен	грудень I945	I число
53.	Стежі	Мюнхен-Іннсбрук	травень 46	червень 47
54.	Студентський Шлях	Мюнхен-Іннсбрук	грудень 45	червень 47 (I2)
55.	Богослов двоміс.	Ґіршберґ	8.9.I946	?
56.	За дружбу	Мюнхен	22.9.I943	I число

е) р е л і г і й н і в и д а н н я

57.	З нами Бог міс.	Ляндсгут	I946	6 чисел
58.	Братчик міс.	Ляндсгут	червень 46	6 чисел
59.	Христос Наша Сила, тижн.	Мюнхен-Міттенвальд	квітень 46	25.8.I947
60.	Церковний Вісник, двотижн.	Мюнхен	4.II.I945	I5.9.I946 (I5)
6I.	Церква і Життя міс.	Есслінген	лютий 45	I2 чисел
62.	Дорога Правди міс.	Корнберг	I946	травень I948

є) о р г а н и п о л і т и ч н и х в я з н і в

63.	Політвязень міс.	Мюнхен	I5.3.I945	I5.6.I946
64.	Літопис Політвязня міс.	Мюнхен	I.4.I946	травень 47 (II)
65.	За волю міс.	Корнберг	I.I0.I946	8 чисел
66.	Інформації Г.У.ТУПВ	Мюнхен	I946	3 числа

ж) і н ш і в и д а н н я

67.	Український Бюлетень Інформацій тижн.	Мюнхен	листопад 43	червень 48
68.	Український Селянин	Авгсбург	січень 46	6 чисел
69.	Вісник СХС	Мюнхен	листопад 45	липень 46(8)
70.	Господарсько-Кооперативне життя міс.	Авгсбург	3.7.I947	II.3.I948 (9)
7I.	Торгівля і промисел	Мюнхен	жовтень 46	2 числа
72.	Технічні Вісті, міс.	Мюнхен	лютий 47	2 числа
73.	Сільський Господар, міс.	Мюнхен	I947	4 числа
74.	Український Есперантист двотижн.	Авгсбург-Байройт	березень 47	червень 48

Табеля 2. Періодики, що виходять в американській зоні Німеччини по березні 1948 року.

а) часописи

1. Час тижн.	Фюрт	1.10.1945	
2. Неділя тижн.	Швайнфурт-Ашафенбург	23.12.1945	
3. Українські Вісті 2 х тижн.	Новий Ульм	28.11.1945	
4. Українська Трибуна 2 х тижн.	Мюнхен	11.8.1946	

б) інші видання

5. Арка літ.міс.	Мюнхен	липень 1947	журнал літ.,мист. й критики
6. Комар-Їжак двотижн.	Ельванген-Мюнхен	серпень 1946	журнал гумору й сатири
7. Лис Микита двотижн.	Мюнхен	грудень 1947	журн.гум,,сатири й карикатури
8. Пу-Гу тижн.	Авґсбурґ	6.3.1947	універс.журнал
9. Громадянка міс.	Мюнхен	жовтень 1946	жіночий журнал
10. Українська Школа на Еміґрації,міс.	Авґсбурґ	жовтень 1947	пед.-метод.журнал
11. Малі Друзі міс.	Авґсбурґ	1.4.1947	журнал дітвори
12. Авангард міс.	Мюнхен	грудень 1946	ілюстр.жуон.молоді
13. Молоде Життя міс.	Мюнхен	січень 1946	час.укр.пласту
14. Студентський Вісник	Мюнхен	вересень 1947	журнал ЦЕСУС-а
15. Вісник ЦЕСУС	Мюнхен	липень 1947	офіціоз ЦЕСУС-а
16. Бюлетень	Мюнхен	листопад 1946	журн.Пед.Акад.УАПЦ
17. Бюлетень	Авґсбурґ	січень 1946	пер.вид.УВАН.

Табеля 3. Перегляд укр.періодиків британської зони Німеччини в рр.1945-48 (в тому й таборові бюлетені).

назва	місце	періодичність	поява І-го числа	Примітка, згл.дата ліквідації
І. Луна	Гайденау	інф.тижн.	2.3.1946	5.10.1946
2. Наша Пошта	Гайденау	укр.час.тиж.	13.10.1946	13.8.1947
3.Похід	Гайденау	літ-мист.міс.	31.8.1946	30.4.1947
4.Братський Листок	Гайденау	двотижн.УАПЦ	3.1.1917	14.7ii1947
5.Останні Вісті	Гайденау	таб.щоденн.	8.5.1947	6.1.1948
6.Радіобюлетень	Гайденау	таб.щоденн.	26.1.1948	17.3.1948
7.Інформаційний Радіобюлетень	Гайденау	таб.бюл.	25.3.1948	12.5.1948
8.Слово	Гайденау	час.	5.4.1947	І число
9.Студент	Гайденау	студ.час.	9.5.1947	І число
[illegible]оборник	Гайденау	міс.час.	7.9.1948	виходить
11.Дзвінок	Коріґен	шкільн.час.	30.8.1946	жовт.1946
12.Дзиміль	Коріґен	гум.час.	18.8.1946	жовт.1946
13.Інформаційний Листок	Коріґен	3 х тижн.	17.2.1946	травень 48
14.На Чужині	Коріґен	міс.літ.жуон.	березень 46	травень 48
15.Літ-Наук.Збірник	Ганновер	альманах КНВ	1946-48	3 числа
16.Бюлетень	Ганновер	таб.щоденн.	вересень 45	15.1.1947
17.Новини	Ганновер	таб.щоденн.	15.4.1947	14.3.1948
18.Промінь	Ганновер	таб.інф.	березень 48	10 чисел
19.Доба	Ганновер	таб.інф.	травень 48	зліквід.
20.Українка	Ганновер	жін.міс.	грудень 45	зліквід.(8 ч.)
21.Через терни	Ганновер	журн.молоді	квітень 46	зліквід.(6 ч.)
22.Колючки	Ганновер	гум.журн.	червень 46	І число
23.Інформаційний Бюлетень	Ґоденау	6 х тижн.	3.II.1945	І.8.1947
24.Наша Пошта	Білефельд	тижн.	18.8.1946	20.10.1946
25.Джерела	Білефельд	журнал	1947	І число
26.Українські Вісті	Ґосляр	тижн.	вересень 45	січень 1946
27.Радіо-Бюлетень	Ґосляр	денник	літо 1946	зліквід.1946
28.Радіо-Бюлетень	Нієнбурґ	ст.щод.газ.	липень 1945	зліквід.
29.Скиталець	Галендорф	двотижн.	7.1.1947	15.7.1948
30.Радіовісті	Галендорф	таб.доденн.	1.2.1947	24.1.1947
31.Радіо-Технік	Брауншвайґ	міс.журнал.	жовт.1947	виходить
32.Недільні Новини	Брауншвайґ	тижн.ст.газ.	червень 46	травень 47
33.Радіо-Новини	Брауншвайґ	щоденн.	серпень 45	жовт.47
34.Дзвін	Ґеттінґен	тижн.	?	?
35.Українське Слово	Бльомберґ	тижн.УЦДК	7.1.1948	виходить

Табеля 4. Стан української періодики в Австрії в рр.1945-1948

І. Останні Новини	Зальцбурґ	інф.щоденн.	30.9.1945	виходить
2.Нові Дні	Зальцбурґ	тижн.	27.9.1945	виходить
3. Промінь	Зальцбурґ	щод.потім тижн.	вересень 46	виходить
4.Голос	Зальцбурґ	3 х тижн.	березень 47	зліквід.
5.Нове Слово	Зальцбурґ	двотижн.	червень 46	виходить
6.Дзвін	Зальцбурґ	непер.журн. рел.характ.	липень 46	зліквід.
7.Керма	Зальцбурґ	літ.журнал	1946	зліквід.
8.Літаври	Зальцбурґ	літ-мист.міс.	квітень 47	виходить
9.Наш Шлях	Зальцбурґ	пласт.двотижн.	10.4.1946	вересень 47

I0.Недільні Вісті	Ляндек	тижн.орг. греко-кат. деканату	жовтень I945	серпень I947
II.Таборові Вісті	Ляндек	щоденн.	червень I945	червень I946
I2.Проти терсті	Ляндек	сат.тижн.	липень I946	червень I947
I3.Звено	Іннсбрук	літ.журн.	I946	зліквід.(7 ч.)
I4.Стежі	Іннсбрук	міс.журн. студ.	червень I946	?
I5.На варті	?	журн.студ. обєднання	вересень I945	?
I6.Студентський Клич	Ґрац	міс.орг. т-ва "Січ"	квітень I947	виходить

x x x x x x
x x x x
x x

Видання : Відділу Інформації ЦПУЕ. Друковано у 70 примірниках на правах рукопису. Використовування матеріялу в цілості або в частинах довзолено з поданням джерела.

Франкфурт над Майном,Люґінслянд I/2. Відділ Інформації ЦПУЕ.

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь.3345
МУЗЕЙ-АРХІВ